

NAŠ GOSPODARSKI NAČRT ZA LETO 1968

REALNE MOŽNOSTI ZA IZPOLNITEV ZASTAVLJENIH NALOG

Delovne organizacije, ki neposredno gospodarijo z družbenimi sredstvi, so dolžne, da si kot dobri gospodarji v skladu z ustavnimi določili in zakonskimi predpisi vsako leto sestavijo tudi gospodarski načrt za naslednje leto. Zato so tudi organi upravljanja našega podjetja v decembru preteklega leta sprejeli začasne planske naloge za leto 1968. Sprejete obveznosti pa širšemu krogu članov naše delovne skupnosti verjetno niso znane, zato je prav, da jih objavimo tudi v našem Glasniku.

Najboljša osnova za sestavo gospodarskega načrta bi bila količina pogodbeno prevzetih montažnih del in pogodbeno prodana količina

na industrijskih proizvodov naših tovarn. S takimi podatki pa žal ne razpolagamo, saj se sklepajo prodajne pogodbe skozi vse leto.

Zato je sprejeti gospodarski načrt za tekoče leto zasnovan predvsem na podatkih o doseženi vrednosti bruto realizacije v letu 1967, o predvidenem številu delavcev v letu 1968 in o zmogljivosti razpoložljivih strojnih kapacitet.

STROŠKI PRI DELIH NA MANJŠIH OBJEKTIH SO PREVISOKI

Po izkušnjah iz prejšnjih let vemo, da je bila planirana

bruto realizacija — kljub slabim perspektivam glede na količino ob sprejemanju letnega načrta prevzetih del — vselej ob zaključku leta presežena za 12 do 14 %. Tudi preteklo leto je bilo tako, saj je bil letni plan bruto realizacije presežen za 14,2 %. Tabela 1 (na strani 2) pokaže, kako so posamezni obrati izpolnili planirane obveznosti v preteklem letu.

Iz tega pregleda vidimo, da so vsi obrati planirane obveznosti precej preseglji. Na to je sicer deloma vplivala okoliščina, da je bilo v tem letu opravljenih za 17,5 % več nadur, kot jih je predvideval plan, nekaj pa je pripomoglo tudi izboljšanje situacije na tržišču med letom. Ob času, ko so samoupravni organi sprejemali plan za preteklo leto, so bile perspektive za njegovo izvršitev zelo slabe

glede na količino tedaj pogodbeno že prevzetih del. Med letom pa je podjetju uspelo dobiti na licitacijah nekaj večjih montažnih del in prodati na tržišču večje količine industrijskih proizvodov naših tovarn, kar je ugodno vplivalo na izvršitev plana. Slabše možno-

(Nadaljevanje na 2. str.)

ALI BOMO TUDI MI PREŠLI NA NDCČ?

STRAN 3

Koristne pobude

Ljubljanski Komitee mestne konference ZKS je v začetku februarja povabil na sestanek urednike glasil delovnih kolektivov, ki izhajajo na ljubljanskem področju. Dnevni red sestanka je obsegal aktualna vprašanja in vlogo javnih informacijskih sredstev ter sodelovanje med komitejem in glasili delovnih kolektivov.

Sedaj že precej številna glasila delovnih kolektivov, ki redno izhajajo, predstavljajo namreč s svojo naklado močan faktor oblikovanja javnega mnenja. Nekatera med njimi imajo širši, druga pa spet ožji krog, odvisno od vloge in dejavnosti podjetij oz. združenj podjetij, pri katerih izhajajo.

Glavni namen sestanka je bil najti primeren način sodelovanja med samim glasili na eni strani ter med glasili in mestno konferenco na drugi strani. Nadalje so udeleženci sestanka razpravljali o statusu urednikov glasil ter o sodelovanju družbeno-političnih organizacij v podjetjih pri oblikovanju vsebine teh »tovarniških« časopisov.

Sestanek je dal vsakakor koristne pobude in rezultate v okviru svojega namena.



Na izbirnem tekmovanju za sestavo reprezentance našega podjetja je v Kranjski gori nastopilo 18 tekmovalcev. Zal so kasneje ZSI gradbincev odpadle zaradi slabega vremena

Realne možnosti za izpolnitev zastavljenih nalog

(Nadaljevanje s 1. str.)

sti kot v prejšnjih letih je imel le obrat CKV Ljubljana, ki je zlasti v prvem polletju opravil montažna dela na večjem številu objektov razmeroma manjšega obsega kot običajno. Režijski stroški obrata namreč s povečanjem števila manjših objektov tako naraščajo, da niso v ustreznem sorazmerju z vrednostjo izvršenih del. To je imelo za posledico na eni strani veliko angažiranost režijskega strokovnega kadra, na drugi strani pa nižjo vrednost dosežene realizacije.

MANJŠI OBSEG DEL DOMA IN NA ZAHODNEM PODROČJU

Tabela 2 kaže začasni plan bruto realizacije za leto 1968 po posameznih obratih, kakor so ga sprejeli organi upravljanja na predlog strokovne službe glede na doseženo vrednost proizvodov v preteklem letu in predvideno število zaposlenih delavcev v tekočem letu.

Plan predvideva, da bo letos zaposleno v podjetju 1937 delavcev, torej 78 (ali 4,2%) več kot je bilo povprečno zaposlenih v letu 1967. Značilno za letošnji plan je predvsem znižanje vrednosti montažnih del na domačem tržišču in v inozemstvu na konvertibilnem (zahodnem) področju na eni strani, na drugi strani pa obsežno izvajanje montažnih del v inozemstvu na klirinškem (vzhodnem) področju. Delo na tem področju je pogodbeno že zagotovljeno in se nanaša na:

- gradnja farme bekonov v Lichtenfeldu v DR Nemčiji, približno 50 km severno od Berlina; pogodbeno vrednost instalacijskih del, ki jih je v sklopu inženiringa prevzelo naše podjetje, znaša skupno z materialom 3.900.000 dolarjev ali 48.750.000 N-din; dela bodo sicer trajala od aprila 1968 do oktobra 1969,

predvidevamo pa, da bo naša letošnja realizacija pri teh delih znašala 11.000.000 N-din;

- montažo kotlarne za farmo piščancev v Mackeru in kotlarne za farmo telet v Herzfeldu; vrednost realizacije skupno z materialom za obe kotlarni bo znašala približno 6.000.000 N-din, dela pa bodo trajala predvidoma od marca do septembra.

Pri teh delih v DR Nemčiji bo zaposlenih povprečno približno 88 delavcev naših montažnih in proizvodnih obratov ter skupnih služb, in sicer od marca dalje.

Ker so postavljeni roki za izvršitev prevzetih del razmeroma kratki, je predvideno, da bo dnevni delovni čas pri teh delih daljši od rednega delovnega časa.

DOMAČEGA TRŽIŠČA NE SMEMO ZANEMARITI

Naše delo na zahodnem konvertibilnem področju se bo v primerjavi s preteklim letom občutno zmanjšalo: predvidevamo, da bo letos pri teh delih zaposleno povprečno 27 delavcev manj kot lani. Taka predvidevanja so realna glede na znano dejstvo, da zahodne države zaposlujejo vse manj tujih delavcev.

Kljub neugodnim tržnim pogojem na zahodu pa mora podjetje nujno doseči prav na tem področju čim večjo realizacijo. Konvertibilna devizna sredstva za uvoz montažnih delov in reprodukcijskega materiala s tega področja si mora namreč podjetje zagotoviti v taki višini, da ne bo prišlo do zastojev v proizvodnji in montaži.

Naše podjetje bo torej letos angažiralo precejšen del svojih zmogljivosti v inozemstvu. Kljub temu pa nikakor ne smemo zanemariti domačega tržišča, ker bi se nam to lahko že v bližnji prihodnosti hudo maščevalo. Razmere na domačem tržišču se tudi ved-

TABELA 2

Obrati	Plan bruto realizacije za leto 1968 v N din	Indeks izvršitev 67=100
CKV Ljubljana	30.000.000	94.3
CKV Koper	6.400.000	108.5
CKV Maribor s proj.birojem	21.000.000	98.4
Elektromontaža	31.000.000	91.3
Tovarna elektronprav.	20.500.000	89.4
Tovarna Trata	23.000.000	96.4
Projektivni biro	22.000.000	100.7
Avtopark	900.000	103.9
Razvojni sektor	800.000	75.6
DVI - konvertibilno področje	6.100.000	67.1
DVI - klirinško področje	17.000.000	-
Skupaj podjetje	159.300.000	103.9

no bolj zaostrujejo, zato ne smemo dopustiti, da bi nas konkurenčna podjetja spodrinila na domačem področju.

Spremenjeni pogoji gospodarjenja zahtevajo stalno in dosledno analiziranje vseh pomembnejših stroškov poslovanja, zlasti tistih, na katere lahko vplivamo. Važna predpostavka za dosego čimboljše poslovne uspeha v okviru planskih nalog za leto 1968 je tudi čimvečja sprostitvev sredstev, vezanih v prevelikih zalogah materiala, nedokončani proizvodnji in gotovih izdelkih. Sproščena sredstva bi povečala konkurenčno sposobnost podjetja, saj bi lahko na licitacijah nudili kupcem krajše ali daljše kreditiranje plačila opravljenih del, kar

je včasih bistveni element za pridobitev večjih investicijskih del oz. naročil industrijskih izdelkov.

V prvi fazi izvajanja planskih obveznosti je treba letos občutno znižati zaloge reprodukcijskega materiala, predvsem tistih izdelkov, ki jih je danes mogoče dobiti na tržišču vsak čas. S trgovsko mrežo, ki je hkrati naš dobavitelj in odjemlec, se je treba dogovoriti za odkup sedanjih odvečnih zalog omenjenih vrst reprodukcijskega materiala.

NAPORI ZA ZMANJŠANJE STROŠKOV

Začasni plan, ki so ga sprejeli samoupravni organi, bo po potrebi spremenjen, če se bo pri katerem

od obratov pokazalo, da so stroški poslovanja previsoki, minimalna planirana stopnja dobitka pa prenizka. Plan stroškov za letošnje leto sicer še ni izdelan, vendar analize iz preteklega leta kažejo, da še vedno obstaja močna tendenca naraščanja stroškov.

Skrb za izpolnitev planiranih obveznosti pa ne sme sloneti samo na samoupravnih organih in vodstvenem kadru, ampak mora pri tem zavestno sodelovati vsak delavec podjetja. Zaostreni pogoji gospodarjenja bodo tudi v prihodnje zahtevali na vseh področjih dela večje napore kot doslej. Kljub temu pa ima podjetje realne možnosti za uspešno izpolnitev postavljenega plana. A. R.

KRATEK PREGLED VAŽNEJŠIH SKLEPOV CDS IN UO PODJETJA

Ugodne perspektive za letošnje leto

V januarju in februarju se je Upravni odbor podjetja sestal na dveh sejah, Centralni delavski svet pa na treh zasedanjih. V naslednjem bomo na kratko pregledali nekatere sklepe, ki sta jih naša najvišja centralna organa upravljanja sprejela v tem času. O mnogih važnejših sklepih pa že tako širše poročamo v posebnih prispevkih, ki so objavljeni v tej številki.

Na petem rednem zasedanju dne 12. januarja je CDS sprejel začasni plan podjetja za tekoče leto, ko so pred tem obratni delavski sveti obravnavali in sprejeli začasne plane svojih obratov. Nadalje je CDS sprejel sklep, da podjetje dokončno preide na 42-urni delovni teden, hkrati pa je razpravljalo o nekaterih vidikih za morebiten prehod na deljen delovni čas; obratom je s tem v zvezi priporočeno, naj razpravljajo o reševanju problemov, ki bodo verjetno nastajali v zvezi s prehodom na novi delovni čas. CSD je na tej seji razpravljalo tudi o reorganizaciji podjetja in sprejel nekatere sklepe, o čemer poročamo v posebnem članku.

Izmed sklepov, ki jih je UO sprejel na svoji seji dne 30. januarja, se je treba zaustaviti predvsem pri zavarovanju sredstev podjetja. Ker po novem zakonu o zavarovanju iz leta 1967 zavarovanje ni več obvezno, razen zavarovanja ci-

TABELA 1

Obrati	Bruto realizacija v N din		Indeks plan = 100
	planirana za leto 67	izvršena v letu 1967	
CKV Ljubljana	30.500.000	31.806.616	104.3
CKV Koper	5.300.000	5.900.854	111.3
CKV Maribor s proj.birojem	17.300.000	21.338.949	123.4
Elektromontaža	29.000.000	33.936.085	117.0
Tovarna elektronprav	18.500.000	22.936.811	124.0
Tovarna Trata	21.000.000	23.871.232	113.7
Projektivni biro Ljubljana	2.500.000	2.582.624	103.3
Avtopark	800.000	866.902	108.4
Razvojni sektor	750.000	1.058.050	141.1
Delo v inozemstvu	8.500.000	9.094.420	107.0
Skupaj podjetje	134.150.000	153.392.543	114.3

(Nadaljevanje na 16. str.)

POVSOD AKTUALNO VPRAŠANJE:

Ali bomo tudi mi prešli na novi delovni čas?

bo zaradi prilagoditve splošnemu poslovnemu utripu slej ko prej terjalo pritrđen odgovor

V zadnjem času mnogo razpravljamo o petdnevnem delovnem tednu. V tej zvezi je naša Republiška skupščina nečavno sprejela zakon o petdnevnem delovnem tednu v Sloveniji. Ta zakon pa velja le za državne organe, ustanove, občinske skupščine in druge družbene službe. V svojih določbah predvideva zimski delovni čas (od oktobra do aprila) in letni delovni čas (od maja do septembra). Delo v zimskem delovnem času naj bi se začelo ob pol devetih, v letnem delovnem času pa eno uro prej. Med dnevnim delovnim časom je po štirih urah dela predviden odmor, ki naj bi trajal največ eno uro. O skupščinskih razpravljanih ob sprejemanju tega zakona je precej poročalo dnevno časopisje, zato mislimo, da je to večini naših bralcev že znano.

45 ur. Tak delovni teden je veljal dve leti. Delali smo sicer 8 ur, skrajšanje pa se je kazalo v uvedbi prostih sobot, ki so bile različno razporejene.

V tem času pridobljene izkušnje so podjetju služile delno tudi kot osnova za izdelavo programa za prehod na 42-urni delovni teden. V začetku preteklega leta smo zato prešli na 42-urni teden s pogojem, naj velja omenjeno leto kot poskusna doba. Organi samoupravljanja so se za poskusno dobo odločili zato, da bi podjetje v tem času doseglo predvidene ekonomske pogoje poslovanja, ki zagotavljajo prehod na skrajšani delovni čas brez neugodnih posledic za zaposlene, za podjetje in za gospodarstvo kot celoto.

Analiza poslovanja za leto 1967 je pokazala, da so zahtevani ekonomski pogoji sicer izpolnjeni, vendar pa obstajajo še velike rezerve, ki jih bo treba postopoma aktivirati. Pristojni organi upravljanja v vseh obratih

so zato sprejeli sklep o dokončnem prehodu na 42-urni delovni teden, ki je urejen tako, da traja delo dnevno 8 ur, pozitivna razlika v delovnem času pa se nadomešča s prostimi sobotami. Po tej razporeditvi delovnega časa so v povprečju proste tri sobote v mesecu.

PREHOD NA NDČ NI OBVEZEN, VENDAR...

Novi delovni čas, ki ga sprejeti zakon uvaja za državne organe, nedvomno občutno posega v dosednji način življenja delovnega človeka. Potrebne so mnoge predpriprave — te so državni organi dolžni postopno urediti, najkasneje pa do 1. 9. 1968. Zakon za gospodarske organizacije ne velja, jih torej ne obvezuje, da bi uvedli novi delovni čas. Kljub temu pa je bilo ob sprejemanju tega zakona poudarjeno, naj bi to spodbudilo tudi druge organizacije za sprejem podobnih odločitev, tako da bi sčasoma imeli takšen de-

lovni čas v vsej Sloveniji, razen seveda tam, kjer narava dela zahteva drugačen delovni čas. Ne glede na to pa bo prišlo prej ali slej do enotnega načina razporeditve delovnega časa zaradi nujne povezave dela. Zaradi tega moramo začeti razmišljati o tem že sedaj in iskati takšne rešitve, ki bodo povezane s kar najboljšimi delovnimi učinki. Le taki učinki bodo namreč lahko zagotovili višje osebne dohodke, ki naj nekaterim delavcem vsaj delno nadomestijo izgubljene osebne dohodke, ki sedaj izvirajo iz popoldanskega dodatnega dela.

V našem podjetju bo uvajanje novega delovnega časa zaradi različnih dejavnosti zelo težavno. Montažna dejavnost npr. bo morala svoj delovni čas prilagoditi gradbeni operativi, medtem ko bo za proizvodnjo in druge dejavnosti ter poslovno upravo najbolj važna prilagoditev poslovanju drugih gospodarskih organizacij in družbenih služb.

NAČIN PREHRANE JE TESNO POVEZAN S PRODUKTIVNOSTJO

Ze prej sem omenil, da mora biti novi delovni čas povezan z optimalnimi delovnimi učinki. Za doseganje takih učinkov pa bo treba spremeniti celoten način življenja. Osnovni element spremembe bo vsekakor dosednji način prehrane, ob katerem bi efekt dela v novem delovnem času nedvomno padel, s tem v zvezi pa tudi osebni dohodki. Zato morajo obrati začeti s pripravami za organizacijo drugačnega načina prehrane delavcev med delom že sedaj, tako da bo v novem delovnem času možno nuditi delavcem v odmoru po prvih štirih urah izdaten obrok hrane (košilo). Težiti je treba za tem, da bi vzel obrok hrane med odmorom vsi delavci, tudi tisti z najnižjimi osebnimi dohodki. Ker bo kosilo stalo približno od 5 do 6 N-din, ta cena pa je za delavce s povprečnimi osebnimi dohodki previsoka, bo moralo podjetje delno kriti stroške prehrane. Ta sredstva, ki bi jih podjetje prispevalo za prehrano delavcev iz sklada skupne porabe, bi verjetno nadomestil povečan delovni učinek.

Prehrani delavcev dajem še poseben poudarek zato, ker je to bistveni element za delovno sposobnost in zdravje delavcev. Nezačudna in nepravilna prehrana vpliva negativno na duševno in telesno kondicijo delavca, na njegovo delovno sposobnost in končno tudi na življenjsko dobo. Današnja znanstvena dognanja o prehrani povedo, da znaša povprečna potreba pri večini fizičnih delavcev 3.500 do 4.500 kalorij dnevno, kar je odvisno od vrste dela in naporov pri delu. Delavcem, ki opravljajo izredno težka dela, priporočajo 5 do 6 obrokov hrane dnevno, v povprečju pa zadostujejo trije obroki s pogojem, da je najizdatnejši zajtrk. Naše privzgojene navade, pogojene tudi z dosedanjim razporeditvijo delovnega časa, pa zanemarjajo izdaten jutranji obrok. Iluzorno je misliti, da bi se naše navade v novem delovnem času takoj spremenile. Zato ponovno poudarjam, da moramo pri spreminjanju razporeditve delovnega časa vsaj pozimi omogočiti vsem delavcem izdaten obrok hrane med delom.

(Nadaljevanje na 16. str.)

Naše podjetje je na podlagi ustavnega določila, po katerem je delovnim ljudem zagotovljen 42-urni delovni teden, začelo postopno uvajati skrajšani delovni čas že leta 1965, ko je tedenski delovni čas skrajšalo z 48 na



Po novem domov ob pol petih namesto ob dveh?

PRIZADEVANJE V SMERI
REORGANIZACIJE PODJETJA

Začetni ukrepi že sprejeti

Znano je sicer, in je tudi naš Glasnik o tem že poročal, da samoupravni organi v zadnjem času precej razpravljajo o izboljšanju organizacije podjetja, ki naj bi zagotovila večjo storilnost. V naslednjem naj na kratko opišemo, kateri sklepi so bili v tej smeri že sprejeti in kako poteka njihovo izvrševanje.

Prva faza poslovanja podjetja po združitvi Toplovođa in Elektrosignala v aprilu 1963 je v bistvu potekala na podlagi tedaj obstoječe organizacije obeh podjetij. Že takrat pa so potrebe narekovale spremembo te organizacije. Samoupravni organi so takrat sprejeli predlog nove organizacije, ki ga je po naročilu sestavil Revizijski zavod SRS v Ljubljani in je organizacija podjetja v bistvu taka še danes.

Ob prehodu na to organizacijo je imelo podjetje 9 milijard S-din letne bruto realizacije in 1661 delavcev. Pogoji gospodarjenja so bili glede na ekspanzijo investicijske dejavnosti neprimerno ugodnejši od današnjih, ko zaostreni pogoji gospodarjenja in uvedba 42-urnega delovnega tedna zahtevajo odločne spremembe v poslovanju. Razen tega znaša realizacija za preteklo leto že več kot 15 milijard S-din, povprečno število zaposlenih pa 1830.

V začetni fazi uveljavljanja gospodarske reforme naše podjetje bistveno težjih pogojev gospodarjenja ni resneje občutilo, ker smo še vedno izvajali pretežno dela, ki so bila začeta pred reformo. Danes pa je jasno, da bodo ostro borbo za osvojitve tržišča, ob vedno hujši konkurenci in vedno težjem plasiranju izdelkov in uslug na domačem in tujem tržišču, vzdržale le tiste gospodarske organizacije, ki bodo ekonomično in rentabilno poslovale.

Za realizacijo takega poslovanja pa je treba izvesti vrsto ukrepov in sprememb tudi v organizaciji podjetja. Zato je podjetje po sklepu organov upravljanja naročilo izdelavo predloga za izpopolnitev obstoječe organizacije. Zavod, ki je to nalogo prevzel, je osnutek bodoče organizacije predložil podjetju pred koncem preteklega leta, o osnutku pa smo razpravljali v drugi polovici decembra in začetku januarja.

Predloženi osnutek predvideva v vodstvu podjetja glavnega direktorja z enim pomočnikom. Pomočnik glavnega direktorja naj bi se predvsem ukvarjal z usklajevanjem dela strokovnih služb in uprave, hkrati pa naj bi bil tudi njihov direktor.

Strokovne službe uprave po tem predlogu obsegajo:

- splošno službo
- programsko — analitsko službo
- prodajno — projektivno službo
- nabavno službo
- finančno službo
- kadrovske službe

Osnutek predvideva tudi načelne spremembe pri montažnih obratih CKV Ljubljana in Elektromontaža ter pri Projektivnem biroju v Ljubljani. Predložene spremembe se nanašajo na združitev omenjenih dveh obratov v enega, ki naj bi imel tudi svoj prodajno tehnično biro in druge strokovne službe, del projektivnega biroja pa bi se postopoma vključeval v prodajno projektivno službo uprave.

Izčrpane razprave so se sklenile v zaključek, da bi bil en montažni obrat, kot ga predvideva ta reorganizacijski osnutek, preobsežen in premalo elastičen: zato naj bi montažna obrata še ostala ločena, potrebno pa je zaradi organske povezave vseh služb in drugih pogojev formirati v obstoječih obratih komercialno službo. Kadar gre za enotno nastopanje na tržišču, ko se oddajajo obsežna kompleksna dela, pa mora funkcijo koordinatorja prevzeti prodajna služba uprave. Potrebo po komercialni službi v obratih, kot jo predvideva osnutek organizacije, pa so samoupravni organi obratov že prej večkrat poudarili.

Reorganizacija našega podjetja je torej na eni strani potrebna, na drugi strani pa zaradi različnosti dejavnosti podjetja težko izvedljiva. Zato je CDS na svoji zadnji seji imenoval komisijo za organizacijska vprašanja podjetja, ki ima nalogo, da stalno proučuje organizacijo in predlaga ustrezne spremembe.

Za izpopolnitev organizacije pa je CDS sprejel

V ZVEZI KOMUNISTOV POTEKA REORGANIZACIJA

VEČJA IDEJNA ENOTNOST

Do reorganizacije Zveze komunistov so privedla spoznanja, da po starem ni mogoče več delati. Iskanje novih oblik organizacijske strukture in odnosov naj bi spodbudilo popolnejši vpliv članov v fazah izgrajevanja in uresničevanja politike ZK. Vloga ZK naj bi bila učinkovitejša pri razvijanju vsebine samoupravljanja in pri izpolnjevanju ciljev gospodarske in družbene reforme. Spremembe, ki so nastale ob reorganizaciji, naj bi imele za cilj dajanje ugodnejših objektivnih možnosti razvijanja ustvarjalnosti članov.

Praksa ZK se ne bo spremenila in izpopolnila s samimi organizacijskimi spremembami. Prav gotovo je odvisna od ustvarjalnosti, idejno politične akcije, od pripravljenosti članov, da se zavzamejo za napredno usmerjenost in doslednost pri preobrazbi družbenih odnosov. Reorganizacija naj bi pripomogla, da bi člani znotraj delovnih organizacij širše spodbujali javno delovanje komunistov v samoupravnih organih.

V idejnih tokovih Zveze komunistov potekajo dinamični in včasih tudi protislojni procesi. V sodbah in stališčih komunistov o sedanjem družbenem dogajanju najdemo pri nas celo vrsto različnih pogledov in psiholoških razpoloženj. Veliko je primerov razjedajoče kritike, nemirnega iskanja novega in včasih krčevitega oklepanja starega. Ko vstopamo v novo obdobje razvoja, v katerem se spreminjajo objektivne družbene okoliščine delovanja in tudi družbena vloga revolucionarne organizacije, ni lahko opredeliti prevladujočega in perspektivnega toka idejnih gibanj. Vsako prehodno obdobje neogibno spremljajo različni pogledi posameznikov. Razežnost sprememb zahteva vsestranske napore in idejni boj ustvarjalnih sil v Zvezni komunistov ter kritično vrednotenje vsakdanjih predstav in ugotovitev.

Razprave o reorganizaciji so vplivale na poglede komunistov. Precej komunistov postavlja na prvo mesto stališča, ki so sestavni del ciljev reorganizacije: večja idejna enotnost komunistov v izvajanju na temelju osebnega prepričanja sprejetih sklepov, več notranje demokracije, člani naj dobijo vpliv na odločitve vodstva in bolj naj se spoštujejo njihova stališča.

Med člani prevladujejo sodobni pogledi na družbeno vlogo in notranje odnose v Zvezi komunistov. V procesu reorganizacije pa se vedno kažejo znamenja prehodnega obdobja v prepletanju novih in starih še ne docela preživetih tradicionalnih pogledov.

Praksa dokazuje, da večina komunistov podpira splošne družbene cilje organizacije. Kritika je naperjena predvsem proti pojavom v praksi, proti nedoslednosti in neučinkovitosti delovanja članov in vodstev. Včasih je ta kritika huda in ogroža intimno identifikacijo družbenih ciljev z organizacijo. Načela prepočasno spreminjamo v dejanja. Vsekakor bi bilo treba hitreje odgovarjati na številne probleme, ki jih prinaša čas, in dajati jasnejše odgovore. Razviti bo treba popolnejši in učinkovitejši mehanizem medsebojnega idejnega vplivanja, da bi v boju mnenj dosegli višjo stopnjo zavesti kot temeljni okvir idejne enotnosti.

Mnogi komunisti so sprejeli nove splošne cilje glede samoupravljanja in nagrajevanja po delu ter demokracije. Vendar pa vsi še niso dojeli celote, ki jo prinašajo novi cilji in nova načela. Mnogokrat si demokracijo zamišljajo kot pravico tistih, ki se nanjo sklicujejo, a ne kot skupno dolžnost do tistih, ki imajo prav tako demokratične pravice. Torej ne gre za nasprotje med lepimi načeli in dejanji, ampak za nasprotje med neustreznimi predstavami ter objektivnimi možnostmi uresničevanja načelno sprejetih ciljev. Prav tako srečamo med vodilnimi take, ki podcenjujejo pomen in vlogo idejnega političnega delovanja v družbi.

Nemir v ZK ni posledica slabosti subjektivne akcije, niti ni odsev protislovnih dogajanj. Nemir kaže, da bomo morali komunisti odločneje reševati tiste probleme, ki postajajo poglaviti vir dezintegracije. Premajhna kritičnost komunistov do slabosti, ki spremljajo samoupravne odnose, obremenjenost ljudi s starimi pogledi, nerazvita demokratičnost, vse to povzroča marsikje motnje v človeških odnosih, spletke in boj za položaje.

Na zavest komunistov čedalje močneje vplivajo njihove osebne izkušnje na delovnem mestu. Za napredno družbeno delovanje komunistov postaja čedalje pomembnejši vpliv njihov položaj v družbi, skupinski, osebni in družbeni interesi. Čedalje močneje odseva v idejnih gibanjih v ZK navzkrižnost interesov, ki se v samoupravnih družbi svobodneje uveljavljajo. Idejno politično delovanje dobiva čedalje večji integracijski pomeni. Tako komunistom pomaga, da se povzpnejo nad omejenost neposrednega interesa in neposredne izkušnje.

Prizadevanja komunistov v preteklem letu v zvezi z reorganizacijo so prispevala k pozitivnim spremembam, kar je cilj in namen reorganizacije Zveze komunistov.

J. H.

sklep o ustanovitvi nekaterih novih delovnih mest, in sicer:

● DIREKTORJA

NABAVE, katerega področje je sklepanje okvirnih pogodb o nabavi na domačem in tujem tržišču s težnjo, da se dosežejo kar najboljši nabavni in plačilni pogoji; vodenje centralne poslovne politike nabave je potrebno, ker znaša vrednost nabavljenega materiala približno sedem milijard S-dinarjev letno;

● **REFERENTA ZA RAZISKAVO TRZIŠČA**, katerega delovne naloge obsegajo proučevanje tržišča, analizo konkurence in sodelovanje s prodajno in plansko službo ter z razvojnim sektorjem;

● **ORGANIZATORJA — PROGRAMERJA**, katerega naloga je uvajanje sodobnih mehano-grafskih sredstev in programiranje glede na velik obseg poslovnih listin, ki zahtevajo hitro obdelavo.

Vsa novo ustanovljena delovna mesta je podjetje tudi že razpisalo in bodo pristojni organi v kratkem odločali o sprejemu delavcev na ta delovna mesta po prispelih prijavih.

Druge organizacijske spremembe, ki jih še obsegga omenjeni predlog, pa se bodo v predloženi ali spreomenjeni predlog, pa se realizirale na podlagi sklepov, ki jih bo sprejemal CDS po temeljito proučenih predlogih komisije za organizacijska vprašanja podjetja.

F. H.

TRG MONTAŽNIH STORITEV IN IZDELKOV NAŠIH PROIZVODNIH OBRATOV

Pomemben in zanesljiv kašipot

Dobre raziskave tržišča podjetju pri poslovnih usmeritvah mnogo pomenijo

Za gradbeništvo v Jugoslaviji je bila v celotnem povojnem obdobju (z izjemo leta 1956) značilna konjunktura, ki je trajala vse do leta 1955. Mnogi vsakršni investicij je dovoljevala gradbenim podjetjem in seveda tudi podjetjem iz skupine 413 (zaključna in obrtna dela v gradbeništvu), da so iz kopice prošelj za izvajanje del izbirala tiste, ki so obetale največji zaslužek. Nič čudnega ni, če se v taki klimi nekontrolirane in pretirane investicijske graditve, ki je temeljiva na inflaciji, ni posvečala prav nikakršna pozornost dolgoročnemu plasmanu storitev, še zlasti ker je konjunkturo v gradbeništvu na jugoslovanskem trgu spremljala močna konjunktura na tujih trgih (v Zahodni Nemčiji in Avstriji).

Gospodarska reforma je svojo drastično omejitvijo investicij postavila vse zvaljalce gradbenih in montažnih del na trda tla stvarnosti, jih opozorila na zaostajanje v osvajanju tehničnih novosti. Povsem razumljivo je, da so se v teh novih okoliščinah najprej znašla podjetja z dobrim strokovnim kadrom in izkušnjami na inozemskih trgih gradbenih in montažnih storitev. Omenjena elementa sta jim omogočila hitro preorientacijo poslovnih postopkov in metod v stikih z domačimi investitorji, ki so pri sklepanju pogodb postali previdnejši (glede rokov) in zahtevnejši (glede kvalitete del).

ZNAČILNOSTI TRGA MONTAŽNIH STORITEV

Iz statističnih podatkov je razvidno, da je delež montažnih podjetij naše republike v družbenem proizvodni montažnih podjetij Jugoslavije padel z 32% v letu 1962 na 21% v letu 1965. Z novejšimi podatki uradna statistika še ni postregla, verjetno pa je, da se je tendenca padanja tega deleža še nadaljevala, čeprav v manjši meri. Na to lahko sklepamo tudi iz indeksa dinamike celotnega dohodka jugoslovanskih podjetij (podatki za prvih 9 mesecev 1967 napram istemu obdobju leta 1966), saj velja za jugoslovansko povprečje indeks 127, za IMP pa le 120. Prav gotovo je, da spremembe v področni razdelitvi gradnje objektov visoke gradnje, pogojene s kreditno politiko federacije (lanske velike investicije v turistične objekte na Jadranu), republike in bank, ponu, gojujejo lastno ceno storitev posameznih montažnih podjetij in s tem njihovo konkurenčnost. Razen tega dejavnika, ki je največ prizadel prav slovensko montažno operativno, v kateri sodeluje IMP z okoli 40%, trg montažnih storitev ka-

delo na velikih objektih, katerih izgradnja se je zlasti v industriji bistveno zmanjšala, so dobila podoben pomen, kot ga ima velikoserijska proizvodnja izdelkov: možnost razporeditve del skozi vse leto, minimalna participacija potnih stroškov v strukturi lastne cene storitev, omogočeno je sodelovanje vajencev s KV-delavci itd.

POVEČANJE PRODUKTIVNOSTI (ŽAL) ODVISNO TUDI OD INVESTITORJEV

Prav tako kot v letu 1967 bo tudi letos nujna usmeritev slovenskih montažnih kapacitet na prevzemanje del v drugih področjih države in v tujini. Možnosti za večjo zaposlitev teh kapacitet v Sloveniji bodo zlasti v stanovanjski izgradnji, zlasti če bo gradbeništvu uspelo v širšem obsegu vključiti se v individualno stanovanjsko izgradnjo. V drugih republikah naj bi se povečal obseg del zlasti pri

izgradnji obmorskih turističnih objektov. Prav tako so sklenjene pogodbe in zato povečane možnosti za prevzem novih del v inozemstvu, predvsem v obeh Nemčijah, Belgiji in Libiji, pa tudi v ČSSR in SZ.

Povečanje produktivnosti v montažni operativi pa je žal vse preveč odvisno tudi od investorjev, ki še vedno oddajajo dela brez temeljitih predhodnih študijskih priprav in s slabo tehnično dokumentacijo. Le z odpravo takih in podobnih pomanjkljivosti bo v Sloveniji možno doseči planirano rast montažnih storitev; približno 6-odstotno povečanje nasproti lanskemu letu.

UGODNI IZGLEDI ZA TOVARNO NA TRATI

Proizvodnja montažnih elementov — izdelkov IMP — narekujejo v glavnem isti dejavniki kot montažne storitve, seveda pa se delež posameznih izdelkov v širokem asortimaju spreminja v odvisnosti od sprememb v strukturi gradbenih ob-

jektov. Ni namreč vseeno, ali je poudarek na izgradnji novih industrijskih kapacitet in modernizaciji letih, ali na izgradnji stanovanj, turističnih objektov in spremljajočih gradbenih objektov novih komunikacij (podvozov, predorov, železniških postaj itd.).

Kovinska industrija je ena izmed tistih industrijskih panog, v katerih se je proizvodnja v preteklem letu zmanjšala v primerjavi z letom 1966. Ta žalostna ugotovitev na srečo ne velja za našo Tovarno regulacijskih armatur in aparatov, ki je krepko povečala svojo proizvodnjo, razen tega pa se ji tudi po podatkih iz publikacije »Tržišče proizvoda metalne in elektro-industrije«, ki jo izdaja Zavod za istraživanje tržišta (ZIT), ni bati hudega. Ti podatki namreč kažejo, da lahko sklepamo na nadaljnji dvig realizacije obtočnih črpalk, sklenjene pogodbe pa potrjujejo vrednost statističnih podatkov. Indeks realizacije tega proizvoda v Jugoslaviji (podatki temelje na primerjavah med obdobjem januar-oktober 1967 nasproti istemu obdobju leta 1966) znaša 112, da ne govorimo o presenetljivih številkah o uvozu mehaničnih črpalk in delov črpalk. Čeprav podatki niso podrobneje razčlenjeni po vrstah črpalk, je zanimivo, da je uvoz črpalk porasel z 42.514.342 novih din na 75.568.566 novih dinarjev, uvoz delov črpalk pa s 15.273.621 novih din na 19.593.572 novih din. Ti podatki nam dajo vedeti, da trg črpalk v Jugoslaviji nekajkrat prekaša kapacitete naše tovarne, kar opravičuje dosežane orientacije pri proizvodnji teh izdelkov.

Tudi pri realizaciji in uvozu armatur beležimo indeks nad 100, pri čemer je še posebno razveseljiv podatek, da kažejo zaloge tendenco padanja. Nekoliko težji je položaj na trgu livarskih izdelkov, saj se indeksu realizacije fitingov in priborov, ki znaša 112, pridružuje indeks zalog 130 (za mesec oktober), kar pomeni, da postaja nasičenost trga s temi proizvodi vedno večja. Na trgu so trenutno zelo iskani odlitki temperlitine od 6 do 50 kg, medtem ko se pri sivi litini večajo zaloge hitreje od realizacije, zlasti pri odlitkih do 5 kilogramov. Izredno ugodno konjunkturo so zabeležile v obravnavanem obdobju lite

(Nadaljevanje na 16. str.)

rakterizirajo še naslednje značilnosti:

■ relativno se je zmanjšal delež del na visokih gradnjah, ker se je jugoslovanska gradbeno operativna z delom svojih kapacitet preusmerila na objekte nizke gradnje, tako doma kot v tujini;

■ konkurenca za montažna dela na objektih manjših vrednosti se je izredno zaostila s pojavom obrtno - nabavno - prodajnih zadrug in krepitvijo zasebnega kapitala;

OBVEZNO PREBERI! OBVEZNO PREBERI! OBVEZNO PREBERI!

Nekatere državljanske dolžnosti

V izvajanju našega splošnega družbenega načela, da delajmo, kakor da vojne nikoli ne bo in da bodimo hkrati pripravljeni, kakor da bo vojna že jutri, morajo biti naši občani v kar najširši meri seznanjeni z nekaterimi dolžnostmi za tak primer. Vodstva podjetij so po naročilu pristojnih državnih organov dolžna s svojimi sredstvi za informacije seznaniti s temi dolžnostmi člane svoje delovne skupnosti za najbolj primeren in učinkovit način. Skladno s tem naročilom smo se odločili uporabiti del prostora v našem Glasniku kot našem najvažnejšem informacijskem sredstvu za to, da objavimo iz Zakona o narodni obrambi poglavje o delovni obveznosti državljanov v primeru vojne:

96. člen

Delovni obveznosti so zavezani v vojnem stanju vsi jugoslovanski državljani, zato da bi državni organi ter delovne organizacije in javne službe med vojno pravilno izvrševali svoje naloge in da bi se opravili določeni posli in dela, ki so pomembna za narodno obrambo ali neposredno za jugoslovansko armado.

Delovna obveznost obsega opravljanje stalne službe pri določenem državnem organu ali delovni organizaciji ali začasno sodelovanje pri javnih delih v zvezi z narodno obrambo.

Zvezni izvršni svet lahko odredi, da se ob neposredni vojni nevarnosti osebe ali določene kategorije oseb, ki so zavezane delovni obveznosti, pokličejo k opravljanju določenih dolžnosti oziroma del v državnih organih in delovnih organizacijah ali v

javnih službah, ali pa tudi za potrebe same Jugoslovanske ljudske armade.

Tuji državljani so lahko poklicani zaradi izpolnitve delovne obveznosti, če to ni v nasprotju z mednarodnimi pogodbami in s predpisi mednarodnega prava, ki jih je priznala Jugoslavija.

97. člen

Delovni obveznosti niso zavezane:

1. osebe, ki so nesposobne za delo;

2. osebe, ki morajo služiti v jugoslovanski ljudski armadi;

3. osebe, ki so v stalni službi pri civilni zaščiti ali teritorialni obrambi;

4. ženske, ki še niso stare 18 let ali so stare nad petinpetdeset let, ter noseče ženske in tiste, ki imajo otroka, ki še ni star sedem let;

5. moški, ki še niso stari šestnajst let ali so stari nad petinšestdeset let.

Osebe iz 2. točke prvega odstavka tega člena so lahko toliko časa, dokler niso vključene v jugoslovansko ljudsko armado, razporejene za določeno službo oziroma za določeno delo po predpisih o delovni obveznosti.

98. člen

Osebe, ki so zavezane delovni obveznosti, se razporedijo za posle oz. dela glede na svoje strokovne kvalifikacije oziroma delovne zmožnosti.

Delovna obveznost se izvršuje praviloma v stalnem prebivališču posamezne osebe, če je nujno potrebno, pa tudi v kakšnem drugem kraju.

Ženske smejo biti poslone na delovno obveznost izven svoje-

ga stalnega prebivališča le tedaj, če gre za zdravnice, farmaceutke, živnozdravnice ali druge strokovnjakinje.

99. člen

Kdor je poklican na delovno obveznost, doli povračilo; to uredi Zvezni izvršni svet s predpisi.

Kdor je poklican k začasnim javnim delom za vojaške potrebe ali za odstranitev posledic bombardiranja, lahko dobi nagrado za svoje delo po posebnih predpisih, ki jih izda državni sekretar za narodno obrambo.

100. člen

Kdor je poklican na delovno obveznost, ne more dati odpovedi in tudi ne sme kako drugače zapustiti dela oziroma službe, ki mu je dodeljena.

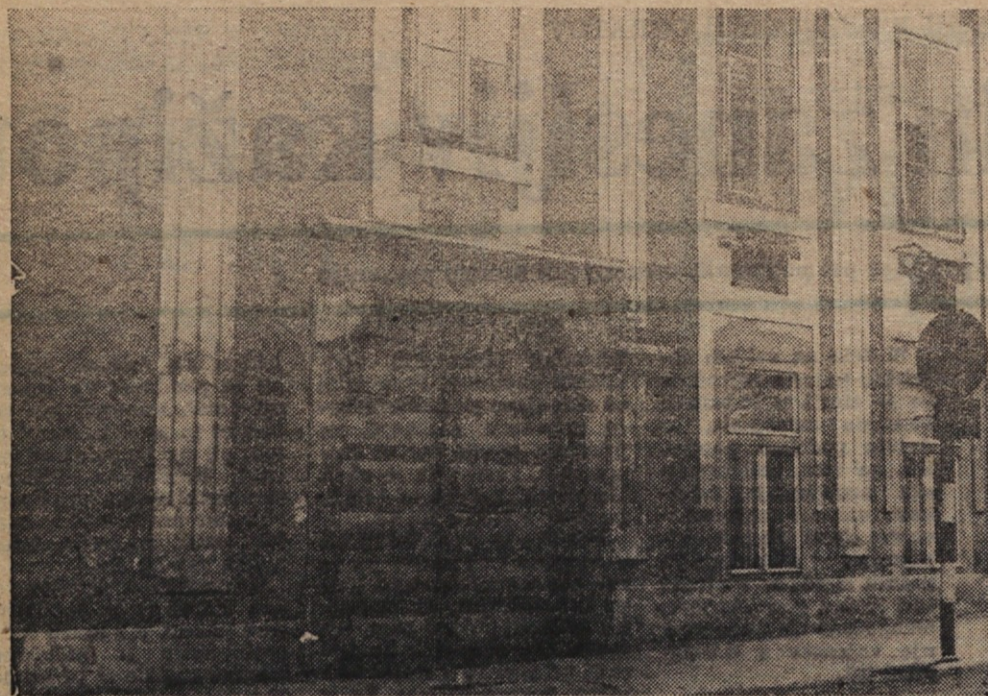
Kdor je zavezan delovni obveznosti, pa je ob razglasitvi vojnega stanja že v delovnem ali uslužbenem razmerju pri določenem državnem organu ali delovni organizaciji, ostane na svojem mestu kot obveznik delovne obveznosti. Tudi tako osebo lahko pristojni organ premesti na drugo delo.

101. člen

Delovno obveznost na območju občine oziroma okraja izvaja pristojni občinski oziroma okrajni upravni organ po splošnih smernicah republiškega izvršnega sveta.

102. člen

Natančnejše predpise o delovni obveznosti izda državni sekretar za narodno obrambo v soglasju z zveznim sekretarjem za delo.



Stavba naše enote v Slovenskih Konjicah

Področje, na katerem se je s svojo dejavnostjo v zadnjih nekaj letih uveljavila delovna enota matičnega obrata Elektromontaža v Slovenskih Konjicah — statut podjetja uporablja sicer zanjo naziv izpostava — sega na eni strani od Celja do Maribora in Murske Sobotice, na drugi strani pa od Črne na Koroskem do republiške meje na Suti in še nekaj čez. Ta delovna enota se ukvarja pretežno z elektromontažno dejavnostjo, v svojih delavnicah pa izdeluje tudi nekatere elektroproizvode. Lanska realizacija enote je dosegla že 221 milijonov S-din, od česar odpade 164 milijonov na montažno dejavnost in 57 milijonov na realizacijo delavnic. Za doseg te rezultate je bilo v enoti zaposleno z 10 vajenci vred 39 delavcev, med njimi so »režijski« štirje.

PRECEJ SAMOSTOJNO POSLOVANJE

Čeprav enota na zunaj v strogo pravnem pogledu ne posluje samostojno, temveč pod neposrednim vodstvom matičnega obrata v Ljubljani, pa opravlja svojo dejavnost docela samostojno, in tudi nova dela si na podlagi stikov z naročniki na svojem področju pridobiva deloma samostojno.

Monterji te delovne enote so bili v minulem letu pretežno angažirani na montaži velikih modernih vinskih kleti v Ormožu in Ljutomeru, o čemer je Glasnik precej široko poročal že v svoji tretji številki pod naslovom »Tudi med zlahna vina prodira avtomatizacija...« Montaža elektroinstalacij v teh dveh kletih se je sicer pričela že v letu 1966, vendar odpade

na lansko realizacijo enote pri teh delih okoli 100 milijonov S-dinarjev. Drugo večje lansko delo, ki se je sicer tudi pričelo že v letu 1966, je montaža vseh elektroinstalacij v novem murskosoboškem hotelu »Diana«, ki je, kot pove že ime, namenjen pred-

vsem inozemskim lovčem; lanska realizacija pri teh delih je dosegla 25 milijonov S-din. Druge večje montaže, ki jih je lani izvedla ta enota, so bile v Tovarni sadnih sokov v Mestinju, pri rekonstrukciji trafo-postaje in izgradnji butanske postaje v Steklar-

NOVA INTERNA UREDITEV NAJ ZAGOTOVI:

Pridobivanje in vzdrževanje stanovanj zahteva precejšnje angažiranje finančnih sredstev. Zato skuša vsaka družbena skupnost v večji ali manjši meri, v eni ali drugi obliki pomagati svojim članom pri reševanju stanovanjske problematike. O značilnostih treh obdobjih stanovanjske graditve v Jugoslaviji po osvoboditvi smo precej povedali že v članku »Številne možnosti za kombinirano varčevanje«, ki ga je Glasnik prinesel v svoji 4. številki. Iz prvega obdobja, za katerega je značilna izključna družbena lastnina na stanovanjih in s tem v zvezi angažiranje pretežno družbenih sredstev za gradnjo stanovanj, smo prešli v drugo obdobje stanovanjskih skladov, ki so dajali posojila v višini 50-odstotne predračunske vrednosti stanovanj pod pogoji, ki pa so se v posameznih letih spreminjali. V tem obdobju je tudi naše podjetje sodelovalo pri finansiranju stanovanj članom kolektiva s posojili v višini 40 do 45-odstotkov predračunske vrednosti s pestrimi odplačilnimi pogoji, ki so jih pač za posamezna leta diktilirali stanovanjski skladi.

V današnjem, tretjem obdobju je stanovanjska gra-

ditev z vrsto zakonskih predpisov, izdanih v minulih dveh letih, postavljena zopet na povsem drugačne temelje. Osnovno načelo poslovnih bank, ki so po ukinitvi stanovanjskih skladov prevzele skrb za kreditiranje stanovanjske izgradnje, je: kdor hoče pri banki dobiti kredit, mora pri njej določeno dobo varčevati oz. položiti svoja sredstva za določeno dobo, s tem da je tisti, ki veže sredstva oz. varčuje daljši čas, upravičen do višjega odstotka posojila na privarčevana oz. vezana sredstva ob ugodnejših pogojih glede odplačilne dobe.

Tudi delovna skupnost našega podjetja se mora seveda stalno prilagajati splošno veljavnemu sistemu stanovanjske izgradnje, predvsem tudi zaradi čim bolj koordiniranega sklepanja varčevalnih pogodb s poslovnimi bankami. Kajti le na osnovi individualnih varčevalnih pogodb lahko podjetje veže tudi svoja sredstva za člane kolektiva ali v primerih posebno upravičenih potreb. Določen je postopek pri odobravanju kreditov.

Glede na spremenjene

Delovni uspehi

ni Straža (to je na drugi strani Sute pri Rogatcu) ter v celjskem samskem domu, GIP Gradis. Z našim mariborskim obratom CKV so Konjičani sodelovali v izvedbo raznih elektroinstalacij pri ureditvi klimatizacije in rekonstrukcijah v Mariborski tekstilni tovarni ter z elektroinstalacijskimi deli pri montaži nekaterih mazutnih kotlarn, npr. v naselju Jadranski kare.

Delavnice obrata so lani delale s približno polovico svojih kapacitet za potrebe matičnega obrata Elektromontaža, v ostalem delu pa za potrebe svojih montaž. Izdelki teh delavnic so pretežno individualni po naročilu, kadar gre za serije, ki so za našo Tovarno elektronaprav prejemne in nerentabilne, ali kadar gre za izredno kratke dobavne roke. Glavni izdelki so podometni razdelilci za stanovanjsko izgradnjo, kabelske omarice ter številni in baterijski razdelilci.

DELOVNA ENOTA

DELOVNI POGOJI NISO NAJBOLJŠI

Obratni prostori delovne enote v Slovenskih Konjicah z njenim sedežem so na Mariborski cesti 4: kdor vozi z avtomobilom iz Celja proti Mariboru, pa prehitro »vzame« znani ostro pravokotni ovinek sredi Konjic, si utegne prečelje te hiše za dalj časa zapomniti... Hiša je sicer precej stara in njena notranjost za dejavnost enote ni najbolj primerna. Pri teh so razen lakirnice, ključavničarske in elektro delavnice še tri manjše pisarne, vsi prostori pa sprejemajo le malo dnevne luči, v nekaterih gore žarnice skozi ves delovni čas. V prvem nadstropju so 3 stanovanja.

Enota ima svoje zemetke v bivši zasebni obrtni delavnici, ki se je ukvarjala predvsem z mehaniko, fino mehaniko, radiotehniko in drugo tehniško šibkega toka v manjšem obsegu. Ta delavnica se je v marcu 1962 pripojila k podjetju Elektrosignal in se postopno

ELEKTROMONTAŽE V SLOVENSKIH KONJICAH

— osnova za obstoj

preusmerila na dejavnost, ki jo izvaja sedaj.

Za sedež elektro-ekspoziture našega podjetja za Stajersko Slovenske Konjice najbrž niso ravno najbolj posrečeno izbran kraj. Primernejši bi bil Maribor ali Murska Sobota, torej večji centri industrije in okoliš, kjer se mnogo gradi. Tudi razširitev enote v Konjicah ni izvedljiva. Za leto 1965 je bilo v načrtih podjetja sicer predvideno, naj bi se enota priključila našemu obratu CKV v Mariboru, ki bi s tem obsegal vse glavne dejavnosti podjetja. Tedaj naj bi po že izdelanih načrtih mariborski obrat gradil nove, večje poslovne prostore, kar pa so preprečile restrikcije ob nastopu gospodarske reforme ter je zaradi tega tudi opisani združiteljni projekt moral biti odložen, najbrž še za daljši čas.

Z druge strani pa kljub vsemu obstaja potreba, da ima naše podjetje za svojo elektro dejavnost predstavništvo na Stajerskem. Tod

je sicer konkurenca v dejavnosti izredno močna, predstavljajo pa jo zlasti podjetja »Elektra« iz Maribora, »Elektro-Maribor« z vrsto svojih obratov, nadalje »Elektrokovinar« Ptuj, »Elektrosignal« Celje, »Zarja« Zalec in »EMI« Poljčane. Zanimivo pa je, da konkurenca skoraj po pravilu narašča obratno sorazmerno z velikostjo objekta, za katerega izvedbo gre pri pogajanjih. Ta tendenca nalaga enoti vsekakor usmeritev v dela pri večjih objektih s povečanimi zmogljivostmi. Zato so tudi obrtniška dela in elektroinstalacijska dela ter popravila v individualnih hišah že docela opustili.

PERSPEKTIVE SO (ZA SEDA) UGODNE

Večina razpoložljivih delovnih kapacitet enote je trenutno s polno paro zaposlena v Steklarni Straža, kjer izvajajo elektroinstalacije v skladišču zmesi in zmešarni. Pri teh delih je

mного avtomatike, zlasti pri montaži dozirnih tehtnic belgijske tovarne Toledo, zaključena morajo biti do letošnjega maja, njihova vrednost pa bo znašala približno 43 milijonov S-din. Na istem geografskem področju bodo vsak čas začeli z elektroinstalacijami v hali tovarne Plastika v Rogatcu, saj čakajo le na zaključek gradbenih del. V istem kraju bodo montirali instalacije tudi v trgovskem centru. Nadalje so za letošnje sklenjene pogodbe za izvedbo vseh instalacij v furnirnici Lesnega industrijskega podjetja Bohor v Sentjurju, za dela pri gradnji nove bencinske črpalke in rekonstrukciji klavnice v istem kraju ter samoposrežbe v bližnji Planini ter še za več manjših del. Pogajanja teko za veliko montažo (predvidena vrednost 150 milijonov S-din) v novi pivovarni mariborskega podjetja TALIS-VINAG in v prostorih Zdraviliško gostinskega podjetja Rogaska



V eni izmed delavnic naše enote v Slovenskih Konjicah

Slatina. Ugodnih perspektiv enote vsaj za letos torej ni mogoče spregledati.

ZADOVOLJSTVO IN USPEHI OB SLOŽNOSTI KOLEKTIVA

Optimistično gleda na delo naše stajerske izpostave elektrodejavnosti tudi Milan Tomažin, ki vodi enoto že od oktobra 1964 dalje. Čeprav ima družino v Ljubljani, je ves predan delu uspehu in razvoju svoje enote. Prav laskavo mnenje ima o njegovem delu tudi njegov nadrejeni, tehnični direktor matičnega obrata Elektromontaža ing. Janez Mihelčič: »Milan je pri svojem delu zelo vesten, ambiciozen ter dejansko dobro vodi enoto, pri tem pa sam tudi opravlja nabave in pridobiva nove naročnike. Od časa, ko je on prevzel vodstvo, se je enota dobro razvijala in uspešno poslovala.«

Drugi člani delovne skupnosti te enote, ki je v sebi složna, so skoraj izključno domačini. To hkrati tudi pomeni, da je stanovanjskih problemov v tej enoti precej manj, kot v kateri drugi, kljub temu pa so v minulem letu trije delavci enote dobili posojila podjetja za gradnjo oz. nakup stanovanj. Delavci so zadovoljni s svojimi osebnimi dohodki, ki so na splošnem nivoju podjetja, zato pa nad povprečjem v njihovi občini.

To zadovoljstvo pa se mora odraziti in se tudi kaže v delovnih uspehih enote.

Zboljšanje stanovanjskega standarda

1. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Pravilnik ureja način in pogoje za dodeljevanje posojil članom delovne skupnosti podjetja za nakup stanovanj, za dograditev ali nakup družinskih stanovanjskih hiš in za adaptacijo stanovanj.

2. člen

Viri sredstev za dodeljevanje posojil, kreditov in finansiranje stanovanj so: del čistega dohodka podjetja, del prispevka za stanovanjsko izgradnjo in sredstva od vračanja posojil, ki so bila že prej dodeljena članom delovne skupnosti za stanovanjsko izgradnjo.

3. člen

Po določbah tega pravilnika se postopa tudi, če podjetje svojemu delavcu dodeli stanovanje, ki sicer spada v stanovanjski fond, vendar ima podjetje razpolagalno pravico do tega stanovanja.

4. člen

Namen pravilnika je, da se pri dodeljevanju posojil, dodeljevanju pravice do posojila pri banki in dodeljevanju stanovanj določijo minimalni pogoji za vse delavce podjetja, zagotovi

pravilno dodeljevanje, pri tem pa pospešuje varčevanje delavcev ter hkrati tudi zavaruje koristi in interese podjetja.

5. člen

Podjetje lahko dodeljuje posojila delavcem neposredno ali jim posredno prepu-

6. člen

Posojilo, pravica do njega posojila pri banki ali stanovanje se lahko dodeli samo delavcem, ki so dolo-

čeno dobo v rednem delovnem razmerju pri podjetju; osebam, ki šele vstopijo v delovno razmerje, se posojilo, pravica do njega posojila pri banki ali stanovanje dodeli le izjemoma po pogojih, ki jih določa ta pravilnik.

7. člen

Podjetje lahko dodeljuje posojila za nakup ali gradnjo stanovanj oziroma za nakup družinskih stanovanjskih hiš ali adaptacijo stanovanj oz. stanovanjskih hiš iz sredstev sklada skupne porabe za določeno dobo s pogojem, da delavec, ki zaprosi za posojilo, prispeva iz lastnih sredstev najmanj 10 odstotkov predračunske vrednosti stanovanja.

Le izjemoma lahko ODS zmanjša lastni prispevek določenega posameznega delavca na 5 odstotkov, upoštevajoč njegove osebne dohodke ter njegove splošne socialne in življenjske razmere.

Višino posameznih posojil, pogoje in način odplačevanja ter višino letnih obresti določi v konkretnem primeru ODS na podlagi delavčeve vloge in predloga komisije za družbeni standard, vendar upoštevajoč naslednje minimalne pogoje:

1. posojila se dodeljujejo z 2-odstotno obrestno mero;
2. odplačilna doba za posojila znaša za vsakih začetih 1000.— N-din eno leto, vendar sme znašati odplačilna doba največ 30 let;

(Nadaljevanje na 13. str.)



Sodobno stanovanje — želja marsikaterega delavca

Sami — brez posrednikov

Tudi letos bo, in sicer od 3. do 13. marca, v Leipzigu (Nemška demokratična republika) veliki sejem tehnike, za sejmom v Hannoveru največji tovrstni sejem v Evropi. Letos bo v Leipzigu tudi naše podjetje razstavilo nekaj svojih izdelkov in se predstavilo vzhodnoevropskim državam s svojim proizvodnim programom.

Omejen, k temu pa še razmeroma zelo drag razstavni prostor nas sili, da bomo to pot prvič skromnejši, tako glede števila eksponatov kakor tudi glede obsega najete površine. Razstavili bomo:

- transistorski megafon
- lovilec nesnage
- temperaturni regulator
- elektromotorni ventil
- rebrasto in gladko tipalo temperatur
- štiripotno mešalno pipo
- obtočno črpalko GH

Razen tega pa bo obiskovalcem sejma seveda na razpolago v obliki dokumentacije pregled vse naše dejavnosti.

Kakšni so letos naši nameni in pričakovanja v zvezi z udeležbo na tem sejmu? Vsekakor nismo pretirani optimisti in bi bila sklenitev kakršnekoli pogodbe le slučaj. Kajti vsak naročnik zahteva in išče razen materialnega predvsem tudi moralno jamstvo podjetja, le-tega pa ni mogoče kupiti, ampak se pridobi le v mednarodni konkurenci z nastopi v tujini.

Na leipziškem sejmu bo naše podjetje predstavljala ing. Hartman. Tako lahko po nekaterih izkušnjah tokrat pričakujemo realno poročilo o zanimanju obiskovalcev in o našem uspehu »iz prve roke« — brez najrazličnejših posrednikov, ki imajo dobiček v vsakem primeru, celo v primeru naše izgube.

To poročilo pa preberite v naslednji številki Glasnika.

J. N.



Prilaganje eksponatov za sejem v Leipzigu

Vreme preprečilo tekmovanje

Uspešno izvedeno tekmovanje za sestavo reprezentance podjetja v Kranjski gori — Kljub temeljitim pripravam in izbiri primerne terena tekmovanja zaradi dežja ni bilo mogoče izvesti

Letošnje zimske športne igre gradbincev je organiziral mariborsko SGP Konstruktor v sodelovanju s PVG Stavbar in GP Tehnogradnja, obe prav tako iz Maribora. Predvideno je bilo, da bo tekmovanje 24. in 25. februarja na Pohorju v naslednjih disciplinah:

- slalom in veleslalom za moške in ženske
- teki posameznikov za moške in ženske
- štafetni tek za moške

V okviru priprav za športne igre so smučarji našega podjetja organizirali izbirno tekmovanje. Bilo je 17. februarja v Kranjski gori, udeležilo se ga je 18 smučarjev.

Tekmovali so v veleslalomu. Proga je imela 16 vrat. Uvrstitev je veljala za sestavo reprezentance, ki naj bi zastopala naše podjetje na zimskih športnih igrah na Pohorju.

Moški tekmovalci so bili razdeljeni v dva razreda in so na tekmovanju uvrstili takole:

ČLAN DO 35 LET:

- | | |
|---------------------|-----------|
| 1. MERHAR Franc | 32,4 sek. |
| 2. ŽIŽMOND Jože | 34,5 sek. |
| 3. MOČNIK Peter | 34,6 sek. |
| 4.—5. GOLOB Franci | 36,5 sek. |
| 4.—5. MESARIČ Janez | 36,5 sek. |
| itd. | |

ČLAN NAD 35 LET:

- | | |
|-----------------------|-----------|
| 1. Ing. NAGLIČ Jože | 35,6 sek. |
| 2. Ing. GROM Božoslav | 40,0 sek. |

Pri članicah je tekmovala samo Lah Alenka in dosegla isti progi čas 43,9 sek. Reprezentanca našega podjetja, izbrana na podlagi tega tekmovanja, je pred odhodom na športne igre dva dni trenirala v Kranjski gori. Vreme pa ji ni bilo naklonjeno, ves čas je deževalo in snežilo.

Organizatorji so namesto vzhodne področja Pohorja dobno izbrali za izvedbo športnih iger 500 m višje ležeče področje pri Ribniški koči na Pohorju, in sicer zaradi tega, ker vreme že dalj časa ni ohetalo posebno dobrih pogojev za izvedbo tekmovanja. Večina tekmovalcev se je zbrala pri Ribniški koči že pred tekom in je bilo tega dne opravljeno tudi zrebanje startnih števil za sobotni slalom in nedeljski veleslalom. Kljub vsem pripravam pa je tekmovalcem vreme zadnji trenutek dokončno obrnilo hrbet. Dež je neusmiljeno padal vso noč in še dopoldne, zaradi česar je bilo treba tekmovanje odpovedati.

V tem trenutku še ni znano, ali bo letošnje zimske športne igre gradbincev sploh mogoče izvesti.



Iz Kranjske gore

Z izbirnega tekmovanja naših smučarjev v Kranjski gori — ZGORAJ: med starejšimi članji je progo najhitreje prevozil inž. Jože Naglič; ZGORAJ DESNO: skupni zmagovalec v veleslalomu Merhar Franc. Njegov čas je bil 32,4 sekunde; LEVO: priprave pred tekmovanjem; DESNO: takole so naši najboljši smučarji vijugali med vratami na kranjskogorskih smučiščih.



ŠTIRIPOTNA REGULACIJSKA PIPA 4 RP

Nov element v seriji regulacijskih armatur

Štiripotna regulacijska pipa, proizvod našega podjetja, kot dopolnitev proizvodnega programa obrata Trata na področju regulacijske tehnike, je nov proizvod na domačem tržišču, ki bo s svojimi regulacijskimi sposobnostmi in drugimi kvalitetai v veliko pomoč proizvajalcem kotlov za centralno ogrevanje in projektantom za reševanje problemov pri regulaciji mešanja vode in korozijski zaščiti kotla.

Tip štiripotne regulacijske pipe 4 RP je razvil in pripravil za proizvodnjo v našem razvojnem oddelku ing. Aleksander Slanovec s sodelavci.

S kotli na tekoče gorivo, ki so tudi pri nas našli široko uporabo tako v individualni gradnji, kakor tudi pri večjih kotlovskih enotah, so se pojavili tudi novi tehnični problemi. Glavni problem pri kotlih na tekoča goriva je vpliv korozije na stene kotla, kar velja še posebno za kotle iz jeklene pločevine.

Znano je, da je intenzivnost korozije glede na različne temperature na površini sten kotla najmanjša med 50 in 90 stopinjami C. Zadovoljivo rešiti problem korozije je možno zato samo tako, da preprečimo vstop v kotel vodi, ki ima temperaturo, nižjo od 50 stopinj C.

To nam narekuje izbor dveh cirkulacijskih sistemov vode različnih temperatur, kar dosežemo s pomočjo mešanja oziroma primešavanja kotlovske vode in povratne vode iz grelnih teles.

V ta namen je zamišljena štiripotna regulacijska pipa tip 4 RP, proizvod IMP — Ljubljana, ki služi kot mešalni organ v sistemih centralnega ogrevanja z obtočno črpalko ali brez nje, kjer se zahteva linearna temperaturna regulacija dotočne vode in korozijska zaščita kotla.

Regulacijska pipa 4 RP je enostavne robustne konstrukcije, ne potrebuje nobenega vzdrževanja in ima razen tega še nekatere druge prednosti:

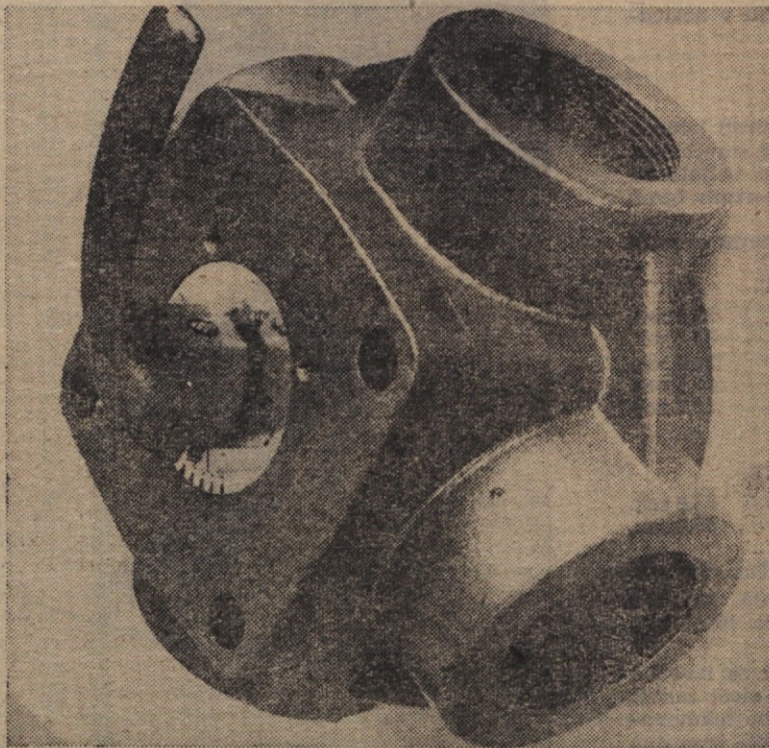
— linearni odnos med mešalnimi temperaturami in hodom ročice, ki zagotavlja proporcionalno nastavljanje lege,

— enostaven način prigradnje elektro-motornega pogona, in
— dobro zapiranje pretočnih smeri v končnih legah.

Grajena je za temperaturo vode do 110 stopinj C in obratovalni tlak NP 6 kp na kv. centimeter, je iz sive litine v flanšni in navojni izvedbi. Vsi gibajoči se deli so mazani z mastjo, ki je odporna proti vroči vodi, ter ne potrebujejo in tudi ne dopuščajo mazanja z drugimi mazivi.

Pipo dobavljamo (glede na priključek kotla) v levi in desni izvedbi, možna pa je tudi enostavna zamenjava pretočnih smeri pri montaži na stavbi.

J. H.



DOSLEDNEJŠE OBRAČUNAVANJE LETNIH DOPUSTOV

Uskladitev je bila nujna

Pri obračunavanju letnih dopustov za preteklo koledarsko leto je prišlo do nekaterih neskladnosti oz. — bolje — nedoslednosti, s tem v zvezi pa so nekateri člani delovne skupnosti pripominjali, da sistem obračunavanja letnih dopustov ni čisto dosleden in da prihaja pri tem do neutemeljenih razlik med posameznimi delavci. Te pripombe so bile deloma res upravičene. Zato je CDS na predlog strokovnih služb ta sistem v začetku letošnjega leta nekoliko spremenil in ga preciziral. Za kaj pravzaprav gre?

O prehodu na 42-urni delovni teden v letu 1967 smo se odločili za tak razpored delovnega časa, ki nam omogoča tri dela proste sobote v mesecu. Zato je štel posamezen delovni dan v podjetju torej 8 delovnih ur in ne 7, kot bi bilo v primeru, če bi delali vse koledarske delovne dneve v tednu. S tem v zvezi smo obračunavali vse dneve raznih dopustov, državnih praznikov in odsotnosti z dela zaradi bolezni s 7 urami pri določanju nadomestil. Pri tem se je dela prosti sobota štela v dopust, če je bil tisti delavec v petek pred to soboto na do-

pustu. Če je nekdo vzel dopust šele s ponedeljkom po dela prosti soboti, pa se ta sobota ni računala v dopust. Računski rezultat tega sistema torej ni bil za vse člane kolektiva enak: precej je bil odvisen od tega, kako si je posameznik mogel (in znal) razporediti svoj dopust, še zlasti, če ga je delil na več delov. Razen tega so nastajale neskladnosti še pri evidenci rednih ur in obračunu osebnega dohoda ter nadomestil.

Za mer vzemimo tedenski obračun ur treh članov kolektiva za en koledarski teden, v katerem je bila sobota dela prosta:

● prvi je delal vseh 5 dni po 8 ur, njegov tedenski obračun pokaže torej

40 ur

● drugi je bil od ponedeljka do petka v bolniškem staležu (v soboto bi moral priti na delo, če bi bil to delovni dan podjetja), nje-

gov tedenski obračun (5 dni × 7 ur) znaša 35 ur
● tretji je redno delal od ponedeljka do četrtega, v petek in soboto pa je bil na dopustu ali v bolniškem staležu, njegov tedenski obračun (4 dni po 8 ur in 2 dni po 7 ur) je

46 ur

Obračunano število delovnih ur pa je seveda deloma povzročalo tudi razlike v osebnih dohodkih. Nadalje je ta raznolikost oteževala dajanje podatkov o letnem številu delovnih ur in zaslužkov zavodom za socialno zavarovanje. Ti podatki pa služijo na eni strani za izračun nadomestil za čas bolezni v prihodnjem letu, na drugi strani pa vplivajo na osnovo pokojninskega zavarovanja posameznika.

Z namenom, da se odpravijo opisana neskladja, so letos obratni delavski sveti sprejeli sklep, da se v letu 1968 evidentirajo in obračunajo vsi delovni dnevi podjetja z 8 urami, in sicer tudi za čas dopustov in bolniškega staleža, le državni prazniki se obračunajo s po 7 urami. Skladno s tem pa je bilo treba že vnaprej preračunati letni dopust, izražen v koledarskih delovnih dnevih (prej

obračunavan s po 7 urami), v dopust po delovnih dnevih podjetja (po 8 ur). Tako so dela proste sobote v novem letošnjem sistemu pri določanju dolžine dopusta v delovnih dnevih podjetja že upoštevane in se zato pri koriščenju dopusta ne bodo več upoštevale, ne glede na to, kdaj bo posamezniku odobren dopust. Kako se letni dopust preračunava, pa pove naslednji tekst člana, s katerim je CDS na svoji zadnji seji dopolnil poglavje o letnih dopustih Pravilnika o delovnih razmerjih. Ta dopolnitev (101 a člen), ki jo zaradi njene pomembnosti objavljamo v celoti torej že velja:

Zaradi že uveljavljene oblike skrajšanega 42-urnega delovnega tedna z dela prostimi sobotami in skladno z veljavnimi predpisi s področja socialnega zavarovanja pripada in se določi vsake-

mu delavcu redni letni dopust sicer po odločbah čl. 100 tega pravilnika, vendar preračunano v dejanske delovne dni podjetja — tako, da se od dolžine rednega letnega dopusta v koledarskih delovnih dnevih, to je seštevka po členu 100 tega pravilnika, odbije:

a) če delavcu pripada od 14 do 22 koledarskih delovnih dni dopusta — 2 dni;

b) če delavcu pripada od 23 do 30 koledarskih delovnih dni dopusta — 3 dni.

V odločbo o rednem letnem dopustu se vpiše dolžina rednega letnega dopusta v koledarskih delovnih dnevih in dolžina v dejanskih delovnih dnevih podjetja (z gornjim odbitkom).

Vsak dan tako izračunana letnega dopusta v dejanskih delovnih dnevih podjetja se obračuna z 8 delovnimi urami.

Skladno s tem se v dolžino letnega dopusta v dejanskih delovnih dnevih podjetja proste sobote podjetja ne všteta, ne glede na to, kdaj je delavcu odobreno koriščenje letnega dopusta ali dela tega dopusta.

RAZGOVOR Z ALOJZEM KOSIJEM, POMOČNIKOM GLAVNEGA DIREKTORJA ZA GOSPODARSKO-FINANČNE ZADEVE

Štirinajst let dela za napredek in razvoj podjetja

Pomočnik glavnega direktorja za gospodarsko-finančne zadeve in vodja gospodarsko-računskega sektorja podjetja. Zaradi svojih zaslug za podjetje, ki si jih je pridobil kot skrben gospodar s prefinjenim občutkom za poslovnost, uživa Alojz Kosij med nami splošen ugled in spoštovanje. Vedrega in veselega značaja, pri tem pa v poslovnih stvareh energičen in odločen, si je pridobil mnogo prijateljev v delovnem kolektivu in zunaj njega. Štirinajsto leto že vlaga svoje umske sile in sposobnosti za napredek in razvoj podjetja.

Zadnjič sem nekje prebral, da je pravi človek tisti, ki zna poleg »stolčka« obdržati tudi srce...

Bil je globoko zamišljen. Ko sem odprl vrata njegove delovne sobe. Sklonjen nad razpredelnicami, razprostrtimi po vsej površini svoje delovne mize, je zatopljen obračunal zbrane podatke Inventurnj popis, pre-sežke in primanjkljaje materiala v raznih skladiščih. vse to in mnogo drugega je treba obdelati in podati ustrezne predloge. Dvignil je pogled in me s prijaznim, zaničnim smehljajem povabil, naj prisedem.

— DELA IMAS ČEZ GLAVO, PA VENDAR BI TE PROSIL, DA MI ODGOVORIŠ NA NEKAJ VPRAŠANJ.

— Res, čas je, ko že moramo misliti na predložitev zaključnega računa, rok se nezadržno bliža. Pravkar se ukvarjam z rezultati inventurnih popisov, ta teden se tudi vsak dan udeležujem se ODS. S polno paro pa ves moj oddelek pripravlja podatke za bilanco. Redni delovni čas ne zadostuje, nadaljevati moramo še popoldne in zvečer.

Pol sedmih zvečer. V sobotnih sobah je bilo živo. V številke zatopljeni obrazi. Računski in knjižni stroji so ropotali.

— TI JE DELO, KI GA OPRAVLJAŠ, VSEČ? KAJ NI RUTINSKO, SUHO, NEKAKO BREZ VSEBINE?

— Svoj poklic v računovodski službi opravljam že 20 let. Začel sem že kot študent, da sem lahko študiral ob tem. Starši mi niso mogli pomagati, štipendije ni bilo. S tem delom sem nadaljeval tudi po svoji diplomini na ekonomski fakulteti. Kaj ni to že dokaz, da sem se vanj vživel, da čutim ob njem kako zadovoljstvo in veselje?

— PA DAN ZA DNEM SAME ŠTEVILKE?

— Ni čisto tako. Računovodstva si ne smemo predstavljati kot suhoparnega

registratorja poslovnih dogodkov, temveč tudi kot dejavnost, ki odgovarja za likvidnost podjetja oz. za vso finančno operativno službo. Naša dolžnost je sprotno ocenjevanje vseh aktiv in pasiv. Tako kot v vsaki službi, se samo nekateri posli opravljajo rutinsko. Številke pa marsikaj povedo: kakor so sicer morda suhoparne. V njih vidim večji ali manjši napredek podjetja, po njih vem, kaj je bilo v poslovanju dobro in kaj slabo, primerjam podjetje s sorodnimi podjetji. To pa je zanimivo. Mislim, da sem ti s tem deloma odgovoril tudi na prei zastavljeno vprašanje.

— KAKŠNO JE TVOJE KONKRETNO DELO? KAKO PRENAŠAŠ TEORETIČNO ZNANJE NA PRAKTIČNO DELO?

— Moje delo je pravzaprav strokovno vodenje sektorja, predvsem pa koordinacija dela posameznih oddelkov. Skupaj z izterjevalno službo sem precej angažiran v stikih z naročniki, da bi le-ti plačali svoje dolgove brez tožb, ki jih vlagamo le, kadar ne gre brez njih. Pogosto sem prisiljen intervenirati v sporih med obrati zaradi medsebojnega zaračunavanja blaga in storitev. Mnogo časa mi vzame študiranje predpisov, pa še cela vrsta večjih ali manjših vsakdanjih problemov. Teoretično znanje pa sem že v času študija neposredno prenašal na svoje praktično delo, zato problema, ki ga omenjaš, nisem nikoli občutil tako kot marsikateri oz. skoraj vsak diplomant, ko se prvič zaposli.

— PRAV GOTOVO IMAS TUDI TEŽAVE V SVOJEM DELU?

— Tem se seveda ne da izogniti. Najbolj me teži množica finančnih predpisov s svojimi večnimi spre-

membami, kar mi vzame mnogo časa: želim biti vedno na tekočem. Zelo pogrešam tudi večjo povezavo ter tesnejše in bolj usklajeno sodelovanje med posameznimi službami v podjetju. Če bi se to izboljšalo, bi tudi zame odpadla marsikatera nevšečnost.

— KAJ MISLIŠ O VODILNEM TEAMU PODJETJA, O ODNOSIH V NJEM IN O ODGOVORNOSTI?

— Vodilni kader v našem podjetju je v glavnem strokovno izbran. Čeprav pride večkrat do različnih mnenj, pa so odnosi v glavnem dobri. Poudariti pa želim, da smo pravi vodilni v prvi vrsti odgovorni za napredek in razvoj podjetja. Dolžni smo dati pobudo ter s svojimi strokovnimi službami pripravljati vse važnejše predloge za odločitve samoupravnih organov.

— KAJ POMENI ZAPRISEGA VODILNIH KNJIGOVODSKIH USLUŽBENCEV?

— To je bilo nekdanj, zdaj tega ni več. Zakon o knjigovodstvu iz leta 1965 je zapissego odpravil, pač pa vodilnim računovodskim uslužbencem še posebej nalaga dolžnost skrbeti, da se v poslovanju podjetja pravilno uporabljajo gospodarsko finančni predpisi.

— DOMA SI NEKJE PRI LJUTOMERU?

— Da, v Ključarevcih, vasi na Murskem polju ob robu Slovenskih gor. Mladostni spominj me še vedno vlečejo tja. Vsako leto vsaj enkrat obiščem sorodnike.

— KAKO PORABIŠ SVOJ PROSTI ČAS, KAJ BERES?

— Precej prostega časa porabim za učenje tujih jezikov, vsako leto si vzamem nekaj dopusta za obisk naših gora, enkrat tedensko tudi telovadim v Narodnem domu. Seveda družine ne zanemarjam. Berem predvsem strokovno literaturo s področja financ, ker me k temu sili moje delo. Zanimajo pa me tudi poljudni sestavki s področja tehnike in medicine,



objavljeni v tujih revijah; ob tem čitvu si tudi utrjujem znanje tujih jezikov.

— ZAKAJ SE UKVARJAŠ S TUJIMI JEZIKI, SAJ JIH V SVOJEM DELU PRAVZAPRAV NE POTREBUJEŠ?

— Res je, da sem do sedaj pri svojem delu potreboval le nemščino, in še to v manjši meri. Toda svet postaja z razvojem tehnike vse manjši in tudi naše podjetje se vse pogosteje srečuje s tujimi partnerji. Zato menim, da je znanje tujih jezikov zdaj tudi na mojem delovnem mestu še kako potrebno. Razen tega pa je to še moj — hobby.

— ŠO OSEBNI DOHODKI, KI JIH NA SVOJEM DELOVNEM MESTU PRJEMAJŠ, PRIMERNI TVOJEMU DELU IN ODGOVORNOSTI?

— Zelo težko določno odgovorim na to vprašanje. Če na eni strani primerjam svoje osebne dohodke, ki so moj edini vir dohodka, z rednimi in izrednimi dohodki nekaterih drugih delavcev v našem podjetju ali v drugih podjetjih, se mi zdi, da nisem dovolj plačan za svoje delo in odgovornost, saj sem s svojim de-

lom tako ali drugače misleno angažiran tudi zunaj rednega delovnega časa; če pa spet primerjam svoje osebne dohodke s tistimi, ki jih ima marsikateri družinski oče, pa so mnogo manjši, pogosto tudi samo zaradi pogojev gospodarjenja podjetja, v katerem dela, sem s svojim deležem kar zadovoljen. Naš davčni sistem nikakor ni primeren, saj sploh ne upošteva dohodkov družine kot celote.

— MISLIM SICER, DA JE ZA KONEC POPOLNOMA ODVEČ VPRAŠATI TE, KAKO SE RAZUMEŠ S SVOJIMI SODELAVCI, PA VENDAR ...?

— Prav v dobrem sožitju s svojimi sodelavci vidim tisto dobrino, ki je zame več vredna, kot na relativna višina denarnih prejemkov. Tudi notranje zadovoljstvo, ki ga čutim ob zavesti, da sem med svojimi zaposlitvijo v podjetju prispeval po svojih skromnih človeških sposobnostih delček k razvoju podjetja, je veliko vredno.

Po tem razgovoru sem v sebi še bolj kot prej čutil, da naš številni delovni kolektiv Alojzu Kosiju za njegova plodna prizadevanja ni brez razloga hvaležen.

G. K.

NEKAJ UGOTOVITEV O NAŠEM AVTOPARKU

OBRATOVANJE NA MEJI RENTABILNOSTI

»...Pojasnil bi predvsem naslednje...« in že je potegnili šef avtoparka tov. Lojze Trtnik iz aktovke razna poročila ter začel:

»...Motornih vozil ni mnogo — 11. Nosilnost se giblje od 1,5 tone do 4,5 tone, toda kaj... vozila so dejansko stara. Za primerjavo naj povem, da je najstarejše vozilo že 16 let pri podjetju. Upam, da si lahko predstavljate, kaj to pomeni za avtopark, za naše delo in potrebe, ki jih izkazujejo nekateri obrati. Razen tega izgubimo vsako leto po eno ali več vozil. Letos bomo spet ostali brez dveh vozil zaradi obrabljenosti in dotrajanosti...!«

Opazil sem, da je z neko pritajeno nejevoljo primerjal poročila, ki so bila raztresena po mizi.

Vprašal sem: »Kaj ne obnovljate avtoparka z novimi vozili?«

Na obrazu sem zaznal trpek nasmeš: »Praktično ne!«

»Zakaj ne?«

»Veš kaj: zdi se mi, da ni razumevanja. Če avtomobilov ne moremo dati za zahtevane vožnje, potem se o avtoparku vse ve in takrat je običajno marsikaj narobe. Vse kaže, da si odgovorni ne belijo preveč glave o usodi avtoparka. Zdi se mi, kot bi bili naslednjega mnenja: saj bo šlo... Če je šlo v prejšnjih letih, menijo, bomo zdržali tudi v naslednjih letih.

Toda temu ni tako. Povprečna starost enajstih vozil, ki so danes v avtoparku, znaša 7 let. Upam, da si lahko predstavljate, kakšne težave nastopajo s prevoznimi sredstvi pri takih obrabljenosti. Zaradi iztrošenosti zahtevajo vozila nenehna popravila, zamenjavo posameznih delov, generalna popravila in drugo. Stroški, ki so povezani s popravilom avtomobilov, niso majhni, ne za avtopark ne za podjetje. Zaključek je samo eden. Ali bo z leti avtopark popolnoma nesposoben za vožnje, ali pa je treba že v letošnjem letu

pričeti z obnavljanjem voznega parka. Zaradi takega stanja je danes obstoj delavnice za popravilo avtomobilov pri podjetju opravičljiv. Z njo zmanjšujemo stroške za popravila in število dni vozne nesposobnosti avtomobilov.

Kljub takemu stanju pa so podatki, ki odločno dokazujejo, da so v avtoparku posvečali mnogo skrbi vozilom ter jih skušali ohraniti sposobne za vožnjo; na primer preglednica letno prevoženih kilometrov:

L. 65 — 346.473 km — 15 voz
L. 66 — 387.297 km — 12 voz
L. 67 — 448.319 km — 11 voz

»Menim, da bo vsakemu razumljivo, da smo v avtoparku skušali iztisniti iz vozil vse, kar smo mogli. Napravili bi tudi več, toda kaj, ko...«

Predložil mi je še eno izmed poročil. Podatki se nanašajo na leto 1967: možnih je bilo 3.293 avto-dni, vozila so bila sposobna za vožnjo le 2.991 avto-dni, skupno opravljenih avto-dni pa je bilo 2.579.

Zaskrbljeno je nadaljeval: »Izgubili smo torej 714 avto-dni. To ni majhna izguba, zlasti ne za avtopark. V izgubljenih dnevih niso upoštewane proste sobote, prazniki in nedelje. Izgubljeni dnevi grede na račun popravila, pokvarjenih ali karamboliranih vozil ali pa na račun tistih dni, ko vo-



Del našega voznega parka

ženj ni bilo. Pri tem poudarjam, da je poseben problem v avtoparku prav specifičnost našega poslovanja, ki zahteva večših mnogo voženj, poim pa število voženj zopet upada. Če k temu prištejemo še to, da sem računal avtodnevne tudi takrat, ko je vozilo bilo na vožnji le nekaj ur, potem je količina izgubljenega časa še višja. Pogosto se dogaja, da ima vozilo preveč čakalnih ur...«

Tov. Trtnik se je zamislil. Hotel je še nekaj pojasniti, medtem pa se je nenadoma premislil.

Vskočil sem z vprašanjem: »Lojze, kaj se da po tvojem tukaj spremeniti, da bi bil avtopark racionalnejše izkoriščen in da bi ekonomičneje opravičil svojo obstoj?«

»Prav to sem prej hotel povedati, vendar ne vem, če ne bo to prizadelo odgovornih, še posebno ker bo napisano v časopisu. Povedal sem že, da je nujno obnoviti vozila. Drugo, kar se mi zdi pomembno, je to, da bi morala biti vozila na vožnjah čimbolj obremenjena s tovorom, in sicer po možnosti v obe smeri. Nadalje bi moralo vozilo biti efektivno na vožnji dnevno vsaj osem ur in ne tako, kot se danes dogaja, da je vozilo na vožnji le nekaj ur, drugo pa so stalne ure. Ob vsem tem bi se moralo spremeniti tudi nakladanje avtomobilov, ki bi ga morali delavci v skladiščih opraviti v popoldanskem času, to je dan pred vožnjo. Na ta način bi vozilo odšlo na pot že v zgodnjih urah. Vsi poznamo našo prakso in vemo, da je drugačna. To spremembo lahko uredi le vodstvo skladišča (Trača in Vojkova ulica). O tem smo se že pogovarjali, vendar sprememb ni.«

»Ja, še nekaj sem se ravnopomnil...« je nejevoljno ugotavljal, »križanje vozil na istih relacijah je še vedno pojav, ki sicer povišuje kilometrino, vendar se prav to negativno odraža v povišanih stroških prevoza.«

»Kako je z vozniki v avtoparku?« sem želel vedeti.

»To sam najboljše veš, ker imaš tudi ti opravka s šoferji. Tudi pri avtoparku je personalno vprašanje posebno vprašanje. Starost voznikov je previsoka. Zaradi tega nastopajo prepogostokrat nezmožnosti za delo. Če pa tega ni, potem beležimo kakšno hujšo prometno nezgodo, ki terjaja zopet daljšo odsotnost voznika z dela. Zakon o delov-

nih razmerjih je že tak, da nam onemogoča hitrejšo zamenjavo kadrov. Starejšemu in dela nezmožnemu vozniku je v našem podjetju težko poiskati ustrezno delovno mesto. No, vidiš, da se tudi mi srečujemo z raznimi težkočami, ki morajo da le niso vsem znane.«

Tov. Trtnik je še naprej primerjal svoja poročila, skušal je še ugotavljati stanje v avtoparku z drugimi podatki, a sem ga prekinil z naslednjim vprašanjem: »Kdo je v podjetju najmočnejši koristnik vozil avtoparka?«

Začuden me je pogledal: »Vaša enota, CKV vendar! Vi ste udeleženi s približno polovico koriščenja vozil, Elektromontaža in TEN pa vsak s četrtino.«

»Iz tega izhaja, da bi v enakem sorazmerju morali za avtopark koristniki tudi skrbeti. Ali si tako mislite. Lojze?«

»Da, prav to sem mislil, seveda s soudeležbo avtoparka!«

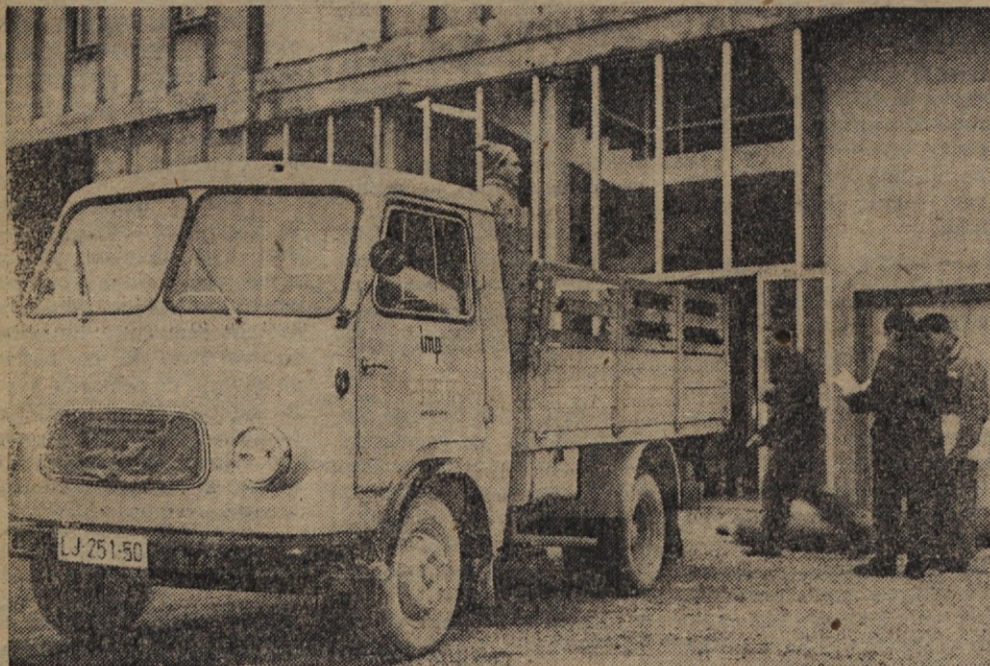
»Zakaj pa ni tako?«

»Ne vem! Poročila dajem, odgovorni so seznanjeni... vprašanje avtoparka pa kljub temu ostaja odprto.«

Morda bo na to prišel odgovor pristojnih služb, v zaključni instanci pa bo o tem odločil centralni delavski svet.

Pripomniti pa je še treba, da je podjetje že predvidelo v svojem planu za letošnje leto odprodajo dveh iztrošenih vozil avtoparka, hkrati pa na nabavo dveh novih tovornjakov. Od teh bomo en dvotonski tovornjak znamke TAM kupili takoj, naslednjega pa v teku leta, če bodo poslovni podatki pokazali, da je to za podjetje ugodnejše in cenejše od uporabe tujih najetih vozil.

S. Z.



Pri nakladanju bo treba še marsikaj izboljšati

Zboljšanje stanovanjskega standarda

(Nadaljevanje s 7. str.)
Pod tč. 1. in 2. navedeni pogoji veljajo za vsako, tudi sukcesivno v posameznih letih prejeto posojilo posebej. Ti pogoji veljajo, če mesečno odplačilo ne presega 200.—N-din, sicer odloča o pogojih odplačilne dobe ODS na predlog komisije.

Posojilo da podjetje v odplačilo potem, ko ga je posojilodajalec porabil, najkasneje pa v enem letu od dneva sklenitve posojilne pogodbe. Posojilodajalec vrača posojilo v polletnih obrokih, preračunanih na mesečne obroke. Delavec odplačuje posojilo, ki ga je prejel, iz svojih osebnih dohodkov neposredno podjetju.

8. člen

Pravico do najema posojila pri banki koristi upravičenec po pogojih, ki jih določa banka v posebni pogodbi za sredstva, ki so pri njej deponirana. V tem primeru sklenski upravičenec z banko posojilno pogodbo ter plačuje ustrezne anuitete neposredno banki.

Posojilo pri banki lahko uporabi tudi podjetje za nakup ali gradnjo stanovanj.

9. člen

Kupljenih, zgrajenih ali adaptiranih stanovanj oziroma stanovanjskih hiš, finansiranih z neposrednim posojilom pri banki, lastniki praviloma ne smejo prodati pred odplačilom posojila.

Izjemoma sme delavec, le s predhodnim dovoljenjem ODS, tako stanovanje zamenjati za drugo večje ali manjše stanovanje.

10. člen

Stanovanje, kupljeno, zgrajeno ali adaptirano z neposrednim posojilom podjetja, mora delavec — posojilodajalec zavarovati pri zavarovalnici proti požaru in drugim elementarnim neugodam ter zavarovalnino vinkulirati v korist podjetja do višine odobrenega posojila, vendar samo, če znaša posojilo več kot 5000 novih dinarjev.

Potrdilo o vinkulaciji mora posojilodajalec predložiti na vpogled pred začetkom črpanja posojila.

11. člen

Stanovanja dodeljuje podjetje svojim delavcem samo izjemoma, zlasti v primeru, če se neko stanovanje, ki spada v stanovanjski fond, izprazni.

Izpraznjeno stanovanje se po skrbni presoji pristojne komisije dodeli le delavcu, ki živi v zelo slabih življenjskih in socialnih razmerah, in nima možnosti prispevati lastnih sredstev za stanovanje.

Praviloma podjetje stanovanj ne kupuje. Izjemoma jih pa kupuje za so-

cialno šibke člane kolektivne ali v primerih, ko podjetje namerava zaposliti strokovnjake, o katerih se domneva, da bodo s svojimi strokovnimi sposobnostmi prispevali k povečanju dohodka podjetja.

12. člen

V stanovanjski sklad podjetja spadajo vsa stanovanja, ki jih podjetje zgradi ali kupi z lastnimi sredstvi ali bančnimi posojili.

Razen tega spadajo v stanovanjski sklad tudi stanovanja, do katerih ima podjetje razpolagalno pravico v smislu 39. člena Zakona o stanovanjskih razmerjih (stanovanja v starih hišah, iz katerih se preselijo delavci podjetja v nova stanovanja, zgrajena ali kupljena s sredstvi podjetja).

13. člen

Posojilodajalec oziroma stanodajalec je IMP kot celota in pravna oseba, ki pa glede na decentralizacijo samoupravljanja prenesa pravico odobravanja in dodeljevanja posojil in stanovanj na obrate in njihove samoupravne organe. Ti o tem odločajo samostojno za delavce, ki so v posameznih obratih zaposleni, upoštevajoč minimalne pogoje, določene v pravilniku.

II. POGOJI ZA DODELITEV POSOJIL, PRAVICE NAJEMA POSOJIL PRI BANKI OZ. DODELITEV STANOVANJA

14. člen

Podjetje oz. obrat dodeljuje posojila, pravico do najema posojila pri banki ali stanovanje, s katerim razpolaga, osebam, ki so v rednem delovnem razmerju pri podjetju in izpolnjujejo naslednje pogoje:

1. da nimajo stanovanja za sebe in svojo družino ali živijo v neprimernih stanovanjskih razmerah;

2. da so na dan vložitve prošnje v delovnem razmerju pri podjetju najmanj 3 leta;

3. da je njihovo delo v podjetju uspešno, pri čemer se upošteva njihova strokovnost, prizadevnost, delovno mesto in neprekinjena delovna doba pri podjetju;

4. da po svojih zmogljivostih prispevajo za stanovanje lastna sredstva po določbah tega pravilnika;

5. da so vložili prošnjo pri pristojnem organu podjetja v smislu določil tega pravilnika.

6. da predložijo gradbeno dovoljenje za vsa dela v lastni režiiji, če je gradbeno dovoljenje potrebno po splošnih predpisih.

Posojilo se lahko dodeli tudi, če delavec, ki že ima stanovanjsko pravico do stanovanja v družbeni lastnini, želi kupiti stanovanje ali graditi družinsko stano-

vanjsko hišo v zasebni lasti in izpolnjuje vse potrebne pogoje.

Pri dodeljevanju posojil imajo prednost delavci, ki namensko varčujejo v okviru svojih finančnih možnosti za nakup stanovanja oziroma za gradnjo družinske stanovanjske hiše, kar dokažejo z varčevalno pogodbo.

15. člen

Izjemoma se lahko dodeli posojilo ali pravica do najema posojila pri banki tudi osebi, ki še ni 3 leta v delovnem razmerju pri podjetju oz. osebi, ki se namerava zaposliti v podjetju, če nima stanovanja ali živi v neprimernih stanovanjskih razmerah, pa ima delovna skupnost zaradi njenih strokovnih sposobnosti poseben interes, da sklenski z njo delovno razmerje.

O tem odloča obratni delavski svet oz. za delavce na vodilnih delovnih mestih CDS.

III. POSTOPEK

16. člen

Glede na višino sredstev skupne porabe, ki pripadajo posameznemu obratu oz. delovni enoti, razdeli ODS sredstva samostojno in lahko odobri delavcem obrata posojila neposredno ali posredno po banki.

Posojilo ODS razpiše in pozove zainteresirane delavce, ki izpolnjujejo pogoje, določene v tem pravilniku, da vložijo prošnje v določenem roku.

17. člen

Prošnja za dodelitev posojila mora vsebovati:

1. ime in prijimek prosilca z navedbo delovnega mesta, na katerem dela;

2. podatke o članih družine, s katerimi živi v skupnem gospodinjstvu;

3. podatke o njegovem dosedanjem stanovanju;

4. podatke o posebnih socialnih razmerah (npr. bolezni v družini);

5. podatke oz. navedbe, zakaj prosi za posojilo in koliko lahko prispeva iz lastnih sredstev;

6. podatke iz varčevalne pogodbe (doba varčevanja in znesek mesečnih vplačil).

Prošnji je treba priložiti potrebno dokumentacijo, ki jo zahteva obratna komisija za družbeni standard.

18. člen

V določenem roku prispele prošnje splošna služba obrata odstopi obratni komisiji za družbeni standard, ki preveri (z eventualnim ogledom na kraju samem) točnost podatkov in navedbe ter upoštevajoč pogoje vsakega prosilca za dodelitev posojila, sestavi predlog za dodelitev (prednostna lista) z obrazložitvijo.

19. člen

ODS na podlagi obrazloženega predloga komisije odloči o dodelitvi posojila posameznim prosilcem.

20. člen

Na podlagi sklepa obratnega delavskega sveta direktor obrata oz. skupne službe izda odločbo o dodelitvi posojila oziroma stanovanja.

Odločbo sopodpiše predsednik ODS.

Odločba vsebuje podatke, kateremu prosilcu se dodeljuje posojilo, v kakšni višini, ob kakšnih pogojih, kakšni so bili razlogi za dodelitev določenemu prosilcu in koliko bo prispeval iz lastnih sredstev. Smiselno gornjim določbam se izda odločba o dodelitvi stanovanja.

Odločba mora vsebovati pouk o možnosti ugovora.

21. člen

Sklep ODS, s katerim se posameznim prosilcem dodeljuje posojilo oziroma stanovanje, se mora takoj brez odlašanja objaviti na oglasni deski v poslovni stavbi obrata.

22. člen

Zoper sklep ODS oz. odločbo o dodelitvi posojila ali stanovanja lahko vložijo ugovor vsak delavec, ki se je v tem razpisu potegoval za posojilo oz. stanovanje, pa njegovi prošnji ODS ni ugodil oz. ni v celoti ugodil.

Ugovor se vložijo v roku 15 dni od dneva objave sklepa oz. vročitve odločbe, in sicer na ODS, ki mora o dodelitvi posojila in vseh vloženih ugovorov ponovno razpravljati na prvi prihodnji seji in izdati o tem odločbo.

Če so vloženi ugovori, postane sklep ODS kot celota dokončen in izvršljiv tedaj, ko je odločeno o ugovorih.

Odločba o ugovoru je dokončna, pravnomočna in izvršljiva ter zoper njo ni mogoč niti upravni niti sodni postopek.

23. člen

Za dodelitev posojila skleneta podjetje kot posojilodajalec in delavec kot posojiljemalec posojilno pogodbo.

V pogodbi se mora posojiljemalec obvezati, da se v primeru njegove smrti pred popolnim povračilom prejetega posojila vse obveznosti po pogodbi preneso na njegove pravne naslednike.

Posojiljemalec se mora nadalje obvezati, da v primeru prenehanja njegovega dela pri podjetju dovoli v zemljiški knjigi vpisati zastavne pravice na njegovem stanovanju na njegove stroške. V primeru samovoljnega prenehanja dela se nevrnjeni del posojila izterja tako.

24. člen

Določbe prejšnjih členov o postopku za dodelitev posojila se smiselno uporabljajo pri dodeljevanju stanovanj posebej upoštevajoč določbe 11. člena tega pravilnika.

25. člen

Oseba, ki ji je bila izdana pravnomočna odločba o dodelitvi stanovanja, mora skleniti na temelju te odločbe stanovanjsko pogodbo z organizacijo za gospodarjenje s stanovanjskimi hišami in stanovanji.

IV. UPORABA DODELJENEGA STANOVANJA

26. člen

Dodeljeno stanovanje sme uporabljati le imetnik odločbe kot imetnik stanovanjske pravice za sebe in svojo družino in ga ne sme zamenjati, niti sprejemati vanj podstanovalcev, oziroma kako drugače z njim razpolagati brez poprejšnjega soglasja podjetja kot stanodajalca.

27. člen

Določila tega pravilnika se ne uporabljajo za dodelitev stanovanj, ki so po svojem namenu določena za hišnika, čuvaja, kurjača itd. Ta stanovanja se lahko dodelijo samo osebam, ki so jim po njihovi funkciji namenjena in jih lahko uporabljajo samo, dokler svojo funkcijo tudi opravljajo.

28. člen

Glede vseh drugih pravic in dolžnosti v zvezi z uporabo stanovanja veljajo določbe Zakona o stanovanjskih razmerjih.

29. člen

Morebitne spore med posameznimi obrati oziroma enotami glede stanovanj, dodeljenih delavcem, rešuje upravni odbor podjetja po predlogu centralne komisije za družbeni standard.

V. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

30. člen

Ta pravilnik stopi v veljavo v 8 dneh od dneva objave.

31. člen

Z uveljavitvijo tega pravilnika preneha veljati dosedanji pravilnik o dodeljevanju stanovanj in posojil za gradnjo stanovanj.

32. člen

Posojilne in stanovanjske pogodbe, sklenjene med podjetjem in delavci pred nika, ostanejo v veljavi in se ne morejo spremeniti, razen v primerih iz 4. odstavka 7. člena, ki določa minimalne pogoje za dodelitev posojila.

V Ljubljani, dne 12. februarja 1968.

Predsednik CDS podjetja:
DOMINIK BRAJER

IZBOLJŠANJE S SENČNIMI STRANMI

Po zaključku poslovnega leta je primeren čas tudi za to, da pregledamo rezultate naših lanskih prizadevanj glede varstva pri delu. V naslednjem sestavku bomo kratko preleteli zbrane številčne podatke glede nesreč pri delu v preteklem letu v primerjavi z letom 1966, ne da bi se podrobneje ukvarjali z vzroki posameznih pokazateljev. Ta globlja analiza pa bo prišla na vrsto prihodnjic.

Lani je prišlo v našem podjetju do 223 nezgod pri delu. Zaradi tega je bilo izgubljenih 3292 delovnih dni, od tega 2541 v breme podjetja in 751 v breme socialnega zavarovanja.

Primerjava z istovrstnimi podatki iz leta 1966, ki je razvidna iz objavljenih tabele, pokaže, da se je število poškodb pri delu lani zmanjšalo za 40. Med posameznimi obrati izkazuje povišanje tega števila v letu 1967 le obrat CKV Maribor. Za Livarno v Ivančni gorici pa moramo upoštevati, da je v njej prišlo do 12 poškodb pri delu v 4 mesecih leta 1966 (namreč po pripojitvi), zato lahko tudi za Livarno ugotovimo, da se je v njej varstvena disciplina izboljšuje.

Nasprotno pa se je obseg bolniških staležev v trajanju nad 30 dni zaradi nezgod pri delu v preteklem letu povečal, kar kaže, da so bile lanske poškodbe hujše. Tako je lani odpadlo na eno poškodbo povprečno 14,1 izgubljenega delovnega dne, v letu prej pa le 12,7. Lani je prišlo tudi do smrtnih nesreč pri delu (na poti na delo), in sicer v obratu CKV Maribor.

Glede na vrste poškodb se je lani povečalo število poškodb pri strojih. Po tem

podatku lahko sklepamo, da so bila v manjši meri upoštevana varnostna navodila in upoabljena zaščitna sredstva. Proti kršiteljem delovnih dolžnosti te vrste bo torej treba energičneje ukrepati. Tudi število poškodb na poti na delo oz. z dela, ki se je prav tako povečalo, kaže, da te poškodbe morda prerazi priznavamo kot nesreče pri delu in posamezne primere premalo raziščemo.

Največ nesreč pri delu se je pripetilo v avgustu, kar lahko delno opravičujemo z izredno vročino, ki je vladala v tem mesecu; nato slede oktober, junij, maj itd. Med dnevi v tednu je bilo največ poškodb v ponedeljkih, če pa dnevni delovni čas še podrobneje razčlenimo, ugotovimo, da je najbolj »nevaren« čas med 11. in 13. uro.

Pomembnost uporabe zaščitnih sredstev potrjuje dejstvo, da lani ni bilo poškodb na nogah zaradi udarcev v tistih obratih, kjer je uporaba zaščitnih

Obrat	nesreč pri delu		izgubljenih del.dni	
	v 1.1967	v 1.1966	v 1.1967	v 1.1966
CKV Ljubljana	49	63	797	944
CKV Maribor	42	37	534	544
CKV Koper	7	11	220	106
Elektromontaža	32	38	426	591
TEN	32	50	209	469
Tovarna Trata	30	45	1011	612
Livarna Iv.gorica	23	12		
Avtopark	2	1	37	5
Razvoj	3	3	28	16
Projekt	1	1	9	26
Uprava	2	2	21	22
Skupaj podjetje	223	263	3292	3335

Nazoren prikaz nesreč pri delu in izgubljenih delovnih dni

čevljev predpisana s pravilnikom. Kljub temu pa se še vedno dogaja, da nekateri delavci nočejo uporabljati zaščitnih sredstev, in da vodilni monterji in mojstri vse premalo upoštevajo

določilo pravilnika o varstvu pri delu, da morajo prav oni stalno in neposredno voditi in nadzirati delavce pri delu ter jih

sproti opozarjati na pravilno in varno delo ter uporabo sredstev in opreme za varstvo pri delu.

F. C.



Delovni pogoji naših monterjev so pogosto izredno težki: varjenje magistralnega cevovoda na premičnem montažnem odru pod stropom v kleti pivovarne

NI OBVEZNO

- Praviš, da zakon o petdnevem delovnem tednu za gospodarske organizacije ne velja?
- Ne, ne velja. Le državne organe obvezuje, da morajo letos preiti na novi delovni čas.
- Torej mi v našem podjetju na novi delovni čas ne bomo prešli?
- O, bomo, in najbrž še kar kmalu...

NOTRANJI PROBLEMI

Glasnik bo mnogo zanimivejši, če bodo člani kolektiva vanj več dopisovali o problemih svojih enot. To smo že večkrat — ugotovili... Toda stanje se v tem pogledu le počasi izboljšuje. Kaže pa, da tudi v drugih kolektivih, ki izdajajo svoje časopise, ni dosti bolje.

Prav v kratkem pa bo teh težav konec!

Znani list za pametne Slovence itd. »PAVLIHA« je namreč v svoji letošnji sedmi številki razpisal novo vprašanje za rubriko »Vsi ljudje vse vedo«:

— V interno tovarniško glasilo moram prispevati nekaj za objavo. Ker si ne upam pisati o notranjih problemih, prosim za nasvet.

Torej, pozor! Ti (honorirani) nasveti bodo objavljeni v eni izmed marčnih števil »PAVLIHE«. Uredniški odbor »IMP — GLASNIKA« že predvideva za naslednjo številko povečan prostor za objavo prispelih dopisov o notranjih problemih podjetja...

PREDLOG S TRATE

Zakaj delamo v slabem zraku?

Leta 1962 je bila v naši tovarni na Trati zgrajena velika dvorana, v kateri so se zbrale tedaj raztresene delavnice in skladišča. Mislim pa, da ta dvorana ni bila dokončno zgrajena oz. urejena po predvidenem načrtu.

Po nekaj urah dela namreč vsako dopoldne postane zrak gost od prahu, ki ga je v zraku najmanj petkrat več, kot pa bi bilo to dopustno. Stanje je podobno, kot da bi bili v kakšni zaprti čistilnici odlitkov. To pa med drugim negativno vpliva tudi na delovno storilnost.

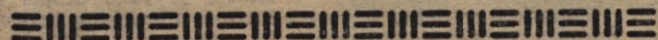
Ko iščemo vzroke za tako stanje, je naša prva ugotovitev, da ima objekt sicer mnogo oken, toda niti enega, ki bi se dalo odpreti. Tako potreben zrak prihaja le skozi vrata, vendar do kroženja zraka na ta način seveda ne more priti, kvečjemu do prepriha. Baje je tovarna sicer imela v načrtu ureditev ventilacije v tem prostoru že pred leti, vendar do tega še sedaj ni prišlo.

Od kod toliko prahu? Vsekakor predvsem od brušenja in čiščenja odlitkov, ki se opravlja na dveh mestih v tej hali. Vprašanje pa je, ali opravljanje tega dela sploh spada v ta prostor, v katerem je tudi precizna končna kontrola izdelkov in montaže, ki opravlja svoje naloge s pomočjo mnogih preciznih in-

Zato bi bilo po mojem mnenju razmisliti o tem, ali ne bi kazalo brušenja in čiščenja odlitkov izvajati v kakem drugem prostoru, saj transport odlitkov z drugega mesta k strojem najbrž stroškov ne bi bistveno povečal. Če se to ne da, pa je nujno treba razmisliti o ureditvi ventilacije, najmanj s preureditvijo nekaterih oken.

Prepričan sem, da bi se podjetju sredstva, ki bi jih za to izdalo, kaj hitro povrnila zaradi boljšega razpoloženja v dvorani zaposlenih delavcev in njihove večje delovne storilnosti.

F. V.



REZULTATI KRIŽANKE

Najprej povemo, da je križanko, ki jo je Glasnik objavil v svoji prvi letošnji številki, sestavil Alidič Iztok iz Kranja, sicer vajenec pri našem obratu CKV Ljubljana. Čeprav pa se je najprej avtor sam, potem pa še skupaj z nekaterimi člani uredniškega odbora zelo potrudil, da naš prvi tovrstni »domači« izdelak ne bi imel napak, pa nam jo je v zadnjem hipu pred tiskanjem časopisa zagodel tiskarski škrat v tiskarni, in sicer tako, da je z levo spodnjo sliko prekril 12 kvadratkov križanke.

To napako smo pri rešitvah upoštevali in šteli za pravilne vse tiste prispele rešitve, ki sicer niso imele napak. Od 32 prispelih rešitev je bilo takih devetnajst.

Med temi je komisija, ki so jo sestavljali Edvin Stepančič, dr. Gabrijel Kržič in Slavko Žagar, izžrebala 4 običajne nagrade, ki jih prejmejo:

1. MEDVED Ivanka — Elektromontaža — 40 N-din,
2. BRGLEZ Martin — Kamnik — 30 N-din,
3. KROŠELJ Rudi — TEN — 20 N-din,
4. ČIRIČ Olivija — TEN — 10 N-din.

NAŠ NAPREDEK ZAHTEVA POVEČANJE IZVOZA

Nameni, ki jih zasledujemo pri iskanju tržišč za proizvodno in montažno dejavnost v inozemstvu, so se v preteklih dveh letih precej spremenili. Vsekakor sicer še vedno ostaja dejstvo, da večji izvoz krepí dinar v konvertibilni tekmi, toda ob tem prihaja vse bolj do izraza zahteva po polni zaposlitvi, in to kjer koli.

V dobi konjunktura in velikega povpraševanja na domačem tržišču smo si priskrbeli in organizirali delovne kapacitete in mehanizacijo: realno gledano, nam dajejo ta prizadevanja sadove šele sedaj. Temu je vzrok predvsem priučitev delavcev na novo razvite proizvode in v veliki meri zmanjšana fluktuacija delovne sile, kar označujejo s sodobnim mednarodnim pojmom »priliv možganov«.

Za preteklo obdobje moramo priznati, da se je naš kolektiv povečeval v vseh strokah in dejavnostih predvsem zaradi zahtev tržišča, da pa smo zaradi kratkih rokov mnoga dela le s skrajnimi napori izpolnjevali v splošno zadovoljstvo.

Iz pregleda komercialnih služb ni v zadnjem času zaznati nobenega upada naročil niti stagnacije. Pač pa se je bistveno spremenil postopek za pridobitev določene dela: v ospredje prihajajo zahteve po izredni kвалiteti in garancijskih pogojih — brez podražitve.

Realizacija na domačem tržišču ni padla, pač pa smo z istimi sredstvi povečali zmogljivosti, in sicer v vseh delovnih enotah. To kaže tudi na pravilnejšo stimulacijo in organizacijo ter boljše



Posnetek od lani: Darko Tržan (levo) in Milan pri montaži aparatov v Münchenski tovarni Siemens

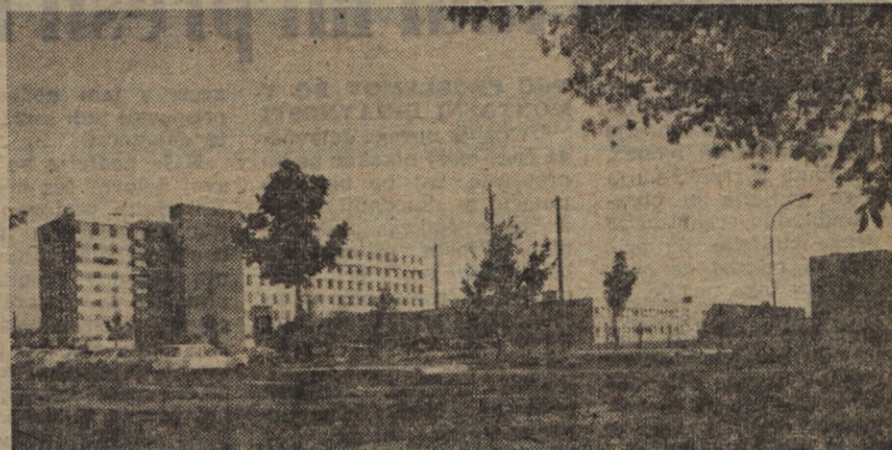
izkoriščanje mehanizacije. Upoštevatí pa moramo nesporno dejstvo, da pridobivanje dela terja sedaj dva do trikrat večje in strokovnejše angažiranje komercialne službe. Hkrati pa sedanje stanje na tržišču omogoča zmanjšanje ali ukinitve nekaterih dejavnosti.

Pri svojih prizadevanjih, da proste kapacitete iz že znanih nagibov prodamo v inozemstvo, pa moramo vsekakor v večji meri upoštevati naslednja načela:

- samostojne nastopati na sejmih
- bistveno povečati prizadevanja za propagando
- izboljšati kakovost izdelkov in montažnih storitev, še zlasti v zaključni fazi
- poceniti izdelke

Vsa ta načela veljajo sicer tudi za naše delovanje na domačem tržišču, zlasti pocenitev izdelkov. Vsekakor se nam namreč navidezno manjši dobiček, ki ga dosežemo pri izvoženih proizvodih, kasneje posredno obrestuje, kajti inozemske kontrole izdelkov so večinoma toliko zahtevnejše od domačih, da nam njihove ugotovitve — pogosto sicer boleče — v mnogočem služijo kot šolnina, ki jo moramo plačati za splošno izboljšanje naših proizvodov kot adut v borbi s konkurenco.

Če bomo dosledneje upoštevali gornja osnovna načela, imamo za naslednja leta dobre možnosti uveljaviti se v naši dejavnosti tako v zahodnih, kakor tudi v vzhodnih državah. J. N.



Samski dom Siemens v Münchnu, v katerem stanujejo tudi naši delavci

NADALJEVANJA S PREJŠNJIH STRANI POMEMBEN IN ZANESLJIV KAŽIPOT

naprave za parno gretje (indeks realizacije 135, indeks zalogs za oktober pa 25!).

REALIZACIJO TEN JE MOŽNO IZBOLJŠATI

Čeprav je elektro-industrija lani zabeležila boljše uspehe od kovinske industrije, realizacije naše TEN ni v skladu s to tendenco. Podatki o uvozu izdelkov, ki jih izdeluje TEN, pričajo, da potrebe jugoslovanskega trga po tovrstnih iz-

delkih še zdaleč niso zadovoljene. Tako beleži uvoz jakotočnih in šikkotočnih stikal porast za 27 odstotkov oziroma 16 odstotkov, in sicer je znašal v prvih 10 mesecih lanskega leta 7.880.298 N-din oz. 6.628.934 novih din. Prav presenetljiv indeks pa opažamo pri uvozu razdelilnih in komandnih plošč ter pultov: 300! Vrednost uvoza te skupine izdelkov je namreč porasla od 10.896.363 N-din na

32.736.466 N-din. Če ta podatek primerjamo s planirano realizacijo oddelka za jaki tok, lahko realno pričakujemo plasma njegovih kapacitet. Težji je položaj elektro-industrije na trgu drugega instalacijskega materiala, saj je indeks realizacije jugoslovanskih podjetij le 95, ohrabrujoč pa je zato indeks zalogs za oktober, ki je tudi pod 100, in sicer 98. Uvoz kondenzatorjev za korekcijo faktorja

moči kaže tendenco upadanja, zato pa narašča uvoz električnih zvoncev ter naprav proti vplomu in za obvaro požarov in uvoz drugih signalnih zvočnih in vizualnih naprav.

Predvidene spremembe v režimu uvoza bodo v precejšnji meri zmanjšale uvoz določenega reprodukcijskega materiala in nekaterih izdelkov. Naloga vsakega podjetja in jugoslovanskega gospodarstva na sploh,

katerega velika slabost je nezadostna informiranost o obstoječih in potencialnih možnostih posameznih členov verige podjetij na eni strani ter v konkretnih zahtevah na drugi strani, je, da skuša zapolniti vrzeli, ki jih bo povzročilo zmanjšanje uvoza. Največ uspeha pri tem pa bodo seveda imela tista podjetja, ki bodo zahtevne trga najbolje poznala ter jih zmogla pravočasno in kvalitetno zadovoljiti.

UGODNE PERSPEKTIVE

vilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil, je posebna komisija pregledala dosedanja zavarovanja, UO je odobrila, da se sklenejo zavarovalne pogodbe, čeprav zavarovanje ni obvezno, ker bi bil riziko podjetja pri poslovanju sicer prevelik. Zavarujejo naj se: osnovna sredstva in sredstva skupne porabe proti nevarnosti požara, nedenarna obratna sredstva (zaloge materiala, polizdelkov in izdelkov), stroji in strojne naprave v posamični vrednosti na 30.000 N-din proti nevarnosti loma, premična osnovna sredstva in gotovina v blagajnah proti nevarnosti vloma, posebej še prenos gotovine iz banke in iz podjetja na gradbišča proti nevarnosti ropa, kasko-zavarovanje motornih vozil in v zvezi s tem nezgodno zavarovanje šoferjev in potnikov ter regresno zavarovanje šoferjev. Na novo je bilo uvedeno zavarovanje za splošno civilno odgovornost proti nevarnosti večjih nesreč pri delu ter poškodb tretjih oseb in stvari v zvezi s poslovanjem podjetja. Sklene naj se tudi transportno zavarovan-

je, ki zajema prevoze z vsemi lastnimi in tujimi vozili ter prevoze po železnici. Za sedaj pa se še ne bo sklenilo zavarovanje montažne dejavnosti in garancijsko zavarovanje, ki pri naših zavarovalnicah še ni razvito; pač pa je to zavarovanje v bodočem programu.

CDS je na šestem zasedanju 12. februarja najprej obravnaval popis sredstev podjetja in sprejel ustrezne sklepe. Nato je sprejel novi pravilnik o dodeljevanju posojil za stanovanjske namene in predlagane spremembe pravilnika o delovnih razmerjih, ki se tičejo določanja letnih dopustov. O obeh novostih s stanovanjskega področja in s področja delovnih razmerij poročamo v posebnih prispevkih.

Upravni odbor je na seji 24. februarja odobril zaključni račun počitniške skupnosti podjetja in potrdil nove cene za letošnje sezono: te so v glavnem nespremenjene, le da velja polovična cena penziona za otroke od 2 do 15 let, medtem ko se za otroke do 2 let plača samo minimalni

prispevek 5 N-din dnevno. Na tej seji je bil odobren tudi zaključni račun stanovanjske enote podjetja, oba navedena sklepa pa je potrdil tudi CDS. Na predlog sindikalne organizacije je UO odobril denarna sredstva, potrebna za običajno organizacijo proslave dneva žena.

Na svojem zasedanju, ki je bilo istega dne, je CDS sprejel poročilo o delu razvojnega oddelka podjetja, s pripombo, naj letošnji plan dela razvojnega oddelka še podrobneje obravnava obrata Trata in TEN, ki v delo razvojnega oddelka vlagata največ sredstev. Iz poročila komercialne službe je bilo razvidno, da je podjetje do sedaj pogodbeno prevzelo za tekoče leto več del, kot v istem obdobju minulega leta, kar daje ugodne perspektive. Predloga za spremembo plačevanja terenskih dodatkov CDS ni sprejel, ker so člani smatrali, da je treba predlog še podrobneje obdelati.

Predvsem pa je CDS na tej seji potrdil zaključni račun podjetja za leto 1967, iz katerega posnemamo nekatere najbolj bistvene po-

kazatelje.

Doseženi poslovni uspeh v minulem letu je v odnosu na planska predvidevanja zadovoljiv, vendar slabši kot v letu 1966. Dosežena fakturirana realizacija znaša 153.392.544 N-din, kar je za 13,34 % več kot je bilo planirano. V primerjavi z letom 1966 pa je dosežena realizacija večja za 15,78 %. Povprečno je bilo v minulem letu mesečno zaposlenih 1859 delavcev in 305 vajencev, kar je za 5,7 % več kot v letu 1966.

Zaposleni delavci so opravili 3.839.673 učinkovitih delovnih ur, kar je za 2,16 odstotka več kot je bilo planirano. Iz teh podatkov sledi, da je podjetje plan realizacije glede na porabljene učinkovite delovne ure presežilo za 11,92 %.

Izboljšalo se je tudi razmerje med proizvodnimi in režijskimi delovnimi urami, saj so zadnje za 0,44 % nižje kot v letu 1966. Odnos med delom po učinku in delom po času se je izboljšal za 3,95 %.

Mesečni neto povprečni osebni dohodki so znašali 1123 N-din, kar je za 16 %

več kot leta 1966; ta znesek pa se bo z izplačilom presežnega dela osebnih dohodkov povečal na približno 1200 N-din.

V procesu razvoja družbene reforme je bistveno vprašanje odkrivanje novih rezerv in s tem v zvezi doseči čim večjo konkurenčno sposobnost na tržišču. V strukturi prodajne cene tvori največji strošek material. Ta strošek bo treba v prihodnje mnogo podrobneje proučevati, s tem v zvezi pa organizacijo nabavne službe in tako doseči čim hitrejšo obračanje materiala, postopoma zniževati zaloge in sproščena sredstva uporabiti za kreditiranje kupcev ter izkoristiti ugodnosti, ki jih nudi pri nabavi trgovska mreža. Vežava materiala v skladiščih je znašala minulo leto 54 dni, kar pa glede na sedanje pogoje gospodarjenja še daleč ni zadovoljivo. Prav tako so povprečne mesečne zaloge materiala previsoke: lani v vrednosti 12.750.017 N-dinarjev.

Poslovanje podjetja in obratov v minulem letu bomo obširneje prikazali v prihodnji številki Glasnika.

Ali bomo tudi mi prešli na novi delovni čas?

V zvezi z nesporno povezavo med načinom prehrane in produktivnostjo dela ima ta članek namen, da spodbudi k razmišljanju vodstvo podjetja in obratov, sindikalno organizacijo in druge činitelje, da pripravijo za prehod na novi delovni čas take pogoje, ki bodo delavce zadovoljili. Omenil sem prehrano kot enega od bistvenih pogojev za uvedbo novega delovnega časa. Obstaja pa še več drugih vprašanj s tem v zvezi, ki jih bo treba postopoma reševati, tako prevoze delavcev na delo in z dela, otroško varstvo itd.

VEČ PROBLEMOV BO V MONTAŽNI DEJAVNOSTI

Uvajanje novega delovnega časa torej nikakor ne bo preprosto, saj bo bistveno poseglo v dosednji način življenja vsakega posameznika. Proces prilagajanja bo dolgotrajen, s pripravo pa je treba pričeti že sedaj in se lotiti problemov z vsoto odgovornostjo. Še posebej problematična bo po mojem mnenju ureditev prehrane med delovnim časom v montažni dejavnosti, saj na pretežni večini gradbišč ne obstajajo možnosti za organizacijo družbene prehrane. Predlog v

zvezi s tem bodo morali prispevati tudi sami delavci te dejavnosti.

Naše podjetje bo moralo svoj delovni čas nedvomno prilagoditi poslovanju drugih gospodarskih in družbenih organizacij ter upravnih organov. Vendar menim, da bo najbolje tudi pri nas uvesti zimski in letni delovni čas, kot ga uveljavlja že sprejeti zakon o petdnevem delovnem tednu, čeprav ta zakon velja le za administrativne organe.

Predlogi, ki se v tem članku zanje zavzemam, posebno pa predlog glede

ureditve družbene prehrane v novem delovnem času z delnim kritjem stroškov iz sklada skupne porabe, pa predstavljajo seveda moje

osebno stališče. Dokončne odločitve bodo morali sprejeti organi upravljanja podjetja.

F. H.

IMP Glasnik izdaja delovna skupnost IMP — Industrijskega montažnega podjetja, Ljubljana. Izhaja na 2 meseca v 2500 izvodih. Uredništvo in uprava: Ljubljana, Titova 37. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik Edvin Štepančič, odgovorni urednik Aleksander Perdan. Tisk in klišeeji: Tiskarna Ljudska pravica v Ljubljani